

دِخْتِ عِنِّي

افغانی عشقی خماسی رومان (ناول)

نیکوال :

مصطفیٰ حبیب

۱۳۶۹

کابل

دختِ عین

افغانی عشقِ خماسی رومان (ناول)

لیکوال :
مصطفیٰ حبیب

۱۳۶۹
کابل

پروک

دانیسی لطیف درانی
له خواړه او سپیڅلی
زاده سره

چی ژوندی دهغی د
بیساری مهر بانی
پوری دی
م. جهاد

دائر نوم: دتخت غمی
لیکوال : مصطفی جهاد
خیروتنکی : دافغا نستان د
لیکوالو ټولنه

تیراژ : ۲۰۰۰ ټوکه
مصحح او مهتمم : لیکوال
خطاط : حکیم فریم
د چاپ کال : ۱۳۶۹
چاپ : (مانو تایپ) حروفی
چاپځونه : دولتی مطبعه

د افغانستان د قهرمانی واقعي بڼه

تر دې عنوان لاندې مصطفى (جهاد) خپل يو (رېل) يا واقعي داستان چې په هغه کې يې د دوو ران اوافغان د يوې خاصې تاريخي دورې د يوه عيار (کا که شیر) کردار د يوه (ژاندارک) اواناجي په صفت تصويرو کړی دی ، ساته د کتلو او نظر ښکاره کولو د پاره را کړ ، خو کله چې ما دا داستان وکوت ، د داستان د کتلو په وخت کې د يوې مسلسل تداعيو سره مخامخ شوم ، هغه داچې :

اول - د جهاد زلمی ښوولی ، سخت رنج اود ژوند بدو شرايطو ماته د فرانسوي مورخ « البرماله » دا خبره را په ياد کړه چې هغه ليکي : « دشاعرانو يو - اصلي صفت دا دی چې په ادبياتو کې د آثارو په تنوع

(يو)

د نظم سره انسانى هم ليکى . دده اشاره « بالزاک »
ريالست ليکوال ته ده او وايي : د « بالزاک »
شغل اول د دفتر منشيتهوب بيا د مطبعې کار پکړى او
د حروف رېزى معرفت و . ده ته تره يه د فرانسې
په فرهنگستان کې چا غړيتوب ورنکړ او د ژوند
وروستيو سلکيو په وخت کې يوازې « و يکتور هوگو »
ورته ناست و . خوده !

بلى ! بالزاک د فرانسې لکې وور وپه کړدار کې
د نړۍ د نا انسان غوښتونکي وضع په هنداره کې د
« بشرکه يدي » داستانونه ليکله چې يوخت « ماکسيم گورکي »
د روس د ملت ريالست لوى ليکوال وايي :

« ماته د ليکنې لاره بالزاک خلاصه کړه » د دې
تداعې پرېنا ماته د جهاد زلمى داستان چې د « کاکه -
هیر » د کرد ارپه هنداره کې د افغان ملت د خرڅ شوي
ها چا امير محمد يعقوب ، چې د « کهو ناري » انگرېز
د بنده کې کړى ته يې غاړه اېښې وه او د افغان په
زړه ورملي يې کهو ناري د بالا حصار په ها همې نصير
کې ايرې کړ ، ښه غږ کنده وايي .

دو همه تداعې : وايي په همدغه دوران کې چې

کاکه شیر ژوند کاوه ، دکندهار چونی هم د انگریز
 متجاوزو لشکرو نیولی وه ، دکندهار په شاه بازار کې
 «اکرم هایلوج» (کاکه هایلوج) یوه ورځ کوډ مغزی
 اوږد همله ، کوډ کوډ تیریده ، یوه بل کاکه « هایلوج »
 پریڅ کړ : چونی دچاپه واک کی ده ؟ «اکرم هایلوج»
 وویل : دوسې مېړه یې چې زما سر انگریز درغځه یونه
 سی ؟ هغه وویل درغځه ! اکرم هیلووه او په شته وضه را-
 وایسته . چونی ته یې مخان ور ساوه . دچونی دساتونکی
 سرخو بې اول واز پرې کړ او په ورگه شو . ساعت
 کړی وروسته یې غلاویښت سره پرې کړه ، په دې وخت
 کې انگریزی پوره غونډ راغی او د «اکرم هایلوج»
 سربې پرې کړ ، خو ملگری هایلوج یې سر واخست د
 دانگریز دغه مخای افسر یو لک کلام لری انعام د
 «اکرم هازی» پر سر کښیښود . خو په دې نکر . زن
 دغه سر د کندهار د تیاروالی مخې ته په سره
 بهیر غ و یاری . خو بهر تڼه او بهر ن پسي
 دلوی احمد شاه بابا د مېړې سره بل زیارت جوړ
 شوی دی او د سردار خاوندان د سردار هوښتو دپاره د
 لوی احمد شاه بابا د مېړې تر غنګه ده اکرم هازی (عماد)

زیارت له ځی. دلته د دغاغی جهت پیرې دی؟ وگوری!
 د داستان په لمن کې دامیر یعقوب د نازولې مور منې د
 غار کې الماس د «کا که شیر» د کوچی محبوبې په غوښتنه
 په هغې غار کې کې ایښودل کېږي چې د «کهنو ناری» د
 قصر غوا نگریری ساتونکی سر پرې پایلی اوڅنگه په
 شاهي قصر کې دامیر یعقوب بدن د ویرې په لړزه اخته
 کېږي او دا الماس دده (امیر) د مور منې د غار کې څخه
 «شیر غازی» په زور کاپی او دخپلې محبوبې کوچی غار کې
 پرې پیاوړه کوی، «شیر غازی» د بالاحصار په شاهي
 قصر کې دامیر محمد یعقوب انگریزی ساتونکی وژنی او
 امیر یعقوب ته په قهر وایي: داغغان ملت دد ښمن بنده!
 دا د غار کې الماس ستاد مور منې ته بوله او هغه یې نه هڅی
 په غاړه کولای بلکه د «شیر کا که» د محبوبې د هارې
 وردی. داده د «اکرم غازی» «پایلوچ» او شیر کا که
 په سره اورد کله د لوتداعی چې داغغان زورور ملت پرې
 نازیږی.

د جهاد د داستان شباهت په حماسوی اور یا الستیګ رنگ کې:
 د هومر Homer د یونان د لوی حماسه لیکونکی دوی
 حماسې مشهورې دي چې یوه یې د «ایاد» په نامه ده. په
 دې حماسه کې د «کا که شیر» رول «اشیل» Achilles

(غاور)

لوېولې دی، څنگه؟ وایې د «ترای» شاهزاده «پا ریس» یونان ته سفرو کړ او د «سپارتن» هابسته میرمن «هیلان» یې وتښتوله. جگړه شروع شوه او «اشیلي» پهلوان «هیلان» پرته پاچا ته راوړلې او د پاچا لاسون کتې. مگر «کاکه میر» د «کیوناري» غځه دده په اړې کړېدلې وه هغه هم د پالاحصار په شاهي قصر کې د ملت د نجات او تهرمانی هروکړې چې د ملت اهرماخان لکه: محمد جان خان وردک، ملاشک عالم او غازي ابوب یې ملگری او مشران دي. کاکه شهر بیاد انسانانو د همن کیوناري ته هغه درس ورکوي چې تاریخ یې نه شی هروولای.

د داستان در پالستیکیې پر خپې شپا هت:

د «هوسر» یونانی لوی حماسه لیکونکی د «او دیسی» حماسې سره دی چې د لرغوني یونانی د مدنیت له روښانه کولو سره پوره مرسته کوي او د یونانیانو ژوند په واقعی بڼه منعکس کوي چې په دې وجه دې اثر ته د نړۍ لومړنۍ ریالست اثر ویل شوی دی. نو که تاسې د یونان جهاد د دتخت غم، داستان وگوري نو تاسې به په «۱۸۷۸» م. کال کې د افغان د تهرمان پرغل د هغه وخت د تهرمانی واقعی بڼه په دغه داستان کې

وو ښی او و به واپاست ، دې رومان ته د لیکوالو
 ټولنې په خپل کاناکور کې په حقه لومړنی جایزه ورکړې ده .
 ما د مصطفی جها د « د تخت غمی »
 د استان بڼه په غور وگوت ، دلته د وخت
 واقعیتونه په ښه ډول منعکس شوي ده او د شهر و
 گاکه « کردار د ظاهر پو شنجی څخه زیو لې تر
 « شیر و کاکه » پورې ، دلته د خاص توپ کر دار
 ښی . د استان لوی کمال هم همدای چې د تیپ
 خصالت با ید و ښی یا خو ملی ممیزه غر گنده کړی .
 د « شکسپور » دا نکلستان لوی د استان لیکو نکی د
 یو نان د ملکې په حماقت شو و لو کې د الیزابتې
 حماقت پسند ، شهر د « سره گل او سپین گل » په
 د استان کې ښی . خو ملکه د یو نان بولی . مگر د
 جها د رومان پخپله امیر یعقوب او دده ملت
 خرغول ښی چې د تیپ او ملت رنګ بڼول پکښې مضمهر
 بلل کوي . دا د استان واقعیت په د استان دی
 او لیکو نکی ته یې نور د لیکنې توفیق غواړم .

غیر نمل محمد دین ژ واک

نوې مکر ویا ن - ۲۲ ر ۳ ۶۹

(شپږم)

د سرخو خبری :

د کابل کاکه گانو او عیارانو په بامېږي جالې
او په زړه پورې کیسې زموږ د خلکو ترمنځ موجودې
دی . ددې کیسو اتلانو هر یوه له پخواني د مېړاني ،
توري ، هیواد پالنې ، مظلوم دوستي ، مینې او
سرهښه نې په ډګرو نوکې داسې غوره کارنامې په یادگار
پورې اړینې دي چې ان تر اوسه د هندو هر یوه د افغان
خلکو اچوته لوی ولسمو یاره د ډګر سونه ګڼل کېږي .
کاکه گانو جالې او ډېرې په زړه پورې پخوانې
تیاوې درلودې ، هغوی په تل پکلي اولو کسې او کله
هم جنگي جامې اغوستې ، راز را زوسلې به یې د پخوانه سړه
ګرمولې ، غوږباتره به یې د هندو کسا نوسره سر او کتار
درلوده ، چې پخپل زور او یا زړوبه مغروره شوی وو او

شوېتل به يې چې خواران آزار کړي ، او په دې کار کې
 هوسره بيا که وه چې ان کله کله به يې دوخت له
 پاچاهانو او اسيرانو سره هم د غري وېلي . دغه شان
 کله به چې له وطن ، ننگ او ناموس څخه د ساتنې سوال
 راسخ ته شو ، نو کاکه گان به بيا په ميالۍ به دې
 لاره يې بوله بله مخکې کيدل . مخينې کاکه گانو هر يوه
 د خان له پاره مخينې خانگړتياوې هم درلودې ، خود دې
 سره سره داسې ښکارېده ، چې هغوی ټولو دې د سيرانې
 تورې ، له مظلومانو سره د خواخوږۍ او له زورورو
 سره د پېچې ور کولو درسونه بوخت او په يوې مدرسې کې
 لوستی وی . هغوی که څه هم چې زياتره نالوستې کسان
 وو ، خو په لوړ همت ، تورې او غيرت کې يې هېچا ته
 هم تن نه ور کاوه او يو تر بله زيات وو .

کاکه گانو که څه هم چې له ډيرو پخوا مو د و
 راهيسې په بېلابېلو سيمو او په زياتو بېلا بېلو ښارونو کې ژوند
 کاوه ، خو په کابل ښار کې بل ، يونيم سل کاله پخوا
 د هغوی بازار ښه تودو ، چې دادي موږ به د هغوله جملې
 څخه د يوه تن د تورې ، سيرانې ، هيواد ولي او سينې په

باب پوهنه روسان چې هڅه شوی تصویري او د فلم د داستان
په غیر دیلا بیلو صحنو او اشیو دیالوگونو او روما-
نتیکي اضا، لرونکي وی، درنو لو ستونکوته په ډېره
مینه وړاندې کې و .

باید وویل شي چې لیکوال دارومان نژدې ۱۶ کاله
دمخه لیکلې اودخانه سره ساتلې و ، خو کله چې دهیواد
د خپلواکۍ گټلې او یانې کالیزې درانژدې کېدوله اوسمه
دا . ج د لیکوالو د ټولنې له خوا ادبی کانکور اعلان
شو ، نو د ازما د علاقمندي سبب شو ، رومان مې راواخیست
او نژدې دوه میاشتې مې پرې کار وکړ ، خو څنگه چې
کانکور ته د آثارو د منل کېدو نېټه ډېره لنډه وه ، نو
څکه هغه مې په پوځي بهیري سره ولیکه او ۱۳۶۸ کال
د سرطان په څلورمه یې لیکل بشپړ شول او که څه هم چې
د یوه مېد سر لیک په لټه کې وم ، خو یاسې هم داستان
کانهید کړ . چې له مېد سر څخه د داوړی دهیثیات د نظر
ور واقع شو او د هیثیات ژبې لومړی درجه ادبی جایزه
ورکړل شوه . خو کوسو ملګرو چې داستان لوستلی و، د
داستان د خوښولو او ستاېلو تر څنگکې یې ماته پر
دې داستان د تجدید نظر په باب مشورې راکړې

اوځنګه چې پخپله مې هم آرزو درلوده ، ټوله دې امله
رومان يو ځل بيا په بشپړه توګه تر تجديد نظر لاندې
ونيول شو ، او د همدې کال د سنبلې په ۲۱ د هغه د
بېا ليکلو او تجديد نظر کار سر ته ورسېد .

ځنګه چې د دې کړسې پيښې او حوادث زيا قره د
خپلواکۍ له پاره داغمان او انگليس د دويمې سترې او
تاريخي جګړې له پېښو سره په يوه وخت کې رامنځ ته
شوېدې ، نو پخپله ده چې د هيواد دخپلو اګي دکټولو د
اوپايمې اختوري او پرتو هڅې کالوزې په وياړدې کړسې
د لښکروال د يوه واره موغات په توګه د نظر ځاو ندانو
ته د هاملرنې او سنډې وړوې . په دې درنښت

-۲. جهاد -

دلوی خدای پیه نامه

درخت عسلی

د کابل د پخواني نامي چار چتني پوښنکي انځور هغه ځای چې د دې داستان د زیاتو پیښو شاهد و
انځور کړ: استاد کریم شاه‌نخان (۱۳۳۸ لـ ۱۳۶۸ هـ.ش)

يوحل بيا د کابل د بالا حصار د ارا سلطنتي لو يې
در وازي و تړل شوي ۲ و له دې سره سم يو محل د
د کابل د چهار د خلکو په غوږ و نو کي د خطر زنگ
وکړ انگوته .

هنو ي بچي کله د بالا حصار در وازي تړل شوي
وليدې ، نو پوه به شول چې بيا بهر و ر به ملک او
دولت کي مخه څخه رسيده .

په بالا حصار کي د افغانستان د دولت مقر ، دار
السلطنتي چې د هر پوځ لو پر دېر ښه وال تر ي کرد
چار به د را تاو شوي و او به بهلو بهلو پر خو کي

هرچونه اوځا صا منیتۍ ترتیبات پکې په نظر کې نیول شوی وو، په ختیځې، لوېدیځې او شمالی خوا و و کي یې درې دروازي درلودې، چې ډیرې لویې او لوړې وې او هر ه یو یې سره ددې چې د و سېنې، زېرو، او ان مسو به ګل میخو نو، میخو نو او لوړو و و مخیر و نو پکې شوي وې، له ا منیتۍ نظر ه هم په هغو کې خاص ترتیبات موجود وو.

داد بالا حصاردارا لسلطنتي ته دتلو راتلو دروازي به په عادی حالت کې خلاصې وې، او سره ددې چې سها هیله نو به یې تر مخې ډیر ه کوله، مگر خلک به په هادی توګه دخپلو چارو او کارونو له لپاره به زړه وړه توګه ور تلل او راتلل.

خو کله به یو ناڅاپه دبالا حصار د ا لسلطنتي دا لویې دروازي وتړل شوې، د زبا تره خلکو ورتکه به نښه شو، دوازي غو تنه سها هیان به ددې پورې شو پو در وازو ترمنځ ولاړ وو او په بشپړه احضار اتو هر ه به یې پوره او کز مه کوله، په داسې حالت کې به دغوک هم دبالا حصار خواته زړه وړ نشو ورتللی.

پير . دا رازو به ټول راغلي كسان له دروازې څخه
 پير لري درول اوان درسم او ضروري كار و نو
 د سرته رسو او له پاره به يې هم بالا سهار ته د
 ورتلو لټار . هغوی ته اجازه نه ور كوله . البته
 هغه شمير كسان چې دربار به ورته اجازه كړې وه
 له دې امره مستثناء وو .

او داسې د بالا حصار د دروازو پورې كسيډل، په
 ملك او دولت كې د پيرانۍ او اضطرابي حالت نښه
 وه . هغه نښه چې د كابل خلك يې په رازو هوښدل .
 خو چې په زښته واهم سبا بله ورځ به پښه روښانه او معلومه
 شوه . د كابل خلكو به د بالا حصار د دروازو په تړل
 كيدو سره د يو ټول پيران او بې امنۍ احساس كاوه
 او خو چې به اصلي خبره او حقيقت ورته معلومېده ، خورا
 زيات به خواشيني او پريشانده وو .

د بالا حصار د دارالسلطنې دروازې يو محل نژدې
 شل شپې مخكې هم پونا غاړه يو دوه ورځې وتړل شوې
 د كابل ښار د خلكو زړونه بيا په تراره شول ، خو چې دوه ورځې
 پس د پير خلك خبر شول چې امير صاحب ښار علي خان

په مزار شريف كې په حق رسيدلى اوله ممكنو تشرiffاتو سره سم په خاورو سپارل شوى او د ادبى دهغه مهر زوى -ردار يعقوب چې نژدې اته كاله اوښ دېلار تر مړينې دبالا حصار په خوا صې بند پغاني كې بندى شو ، د دولت د مشرانو ، واكمنو او وزيرانو له خوا د امير پر خاى پر تخت كينول شوى او دهغه دامارت او اچاى اعلام شويدي ، د كابل پناړ خلك ، كه غه هم چې ددې خبر په اوريدو سره متاء ثره شول او د امير - صاحب دقاتحې په مراسمو كې يې برخه واخسته ، خو داسې ښكار يده چې د امير يعقوب خان په واكمن كيدو ډير زيات خپه دى . هغوى به په خپلو كې سره ويل چې اته كلن بند يتوب له يعقوب خان څخه يو ډير ضعيف - الا راده ، يې واكه او وړ ندوكى ، لكان ساتى سړى جوړ كړى دى ، نو په داسې حال كې چې پر نگيا نو يو لځل بيا زموږ وطن ته سترگې سړې كړي يدي او خپلو پوځي سوقيا توتنه دېوالونه او ږدوكې زموږ پر خاورې او خلكو باندې ډير غل او تيرنى كولو ته د چمتو كيدو له پاره دوام ورگوى ، نشى كولى د افغان خلكو مشري په غاړه واخلي .

هغوی په رښتیا هم بهی سم فکر کړی و، ځکه
 یوازې د شولولو وړخوله تیرید وېس خلکک پدې توگه
 حقیقت خبر شول چې نوی امر یو انگرېزی هیات
 په پته مدلی اود یوې لوز نامې دلا سلیک کولو په راب
 بې ورسره خبرې کړېدی او چې غوورمې وروسته دالوز
 نامه دامیر او دانگرېز ازود استازی تر منځ دگفت
 مک په سیمه کې، د خلکو له نظره یوه گوښی او له
 هغوی پته لاسلیک شوه، نود کابل ښار خلک پدې پوره
 داده شول چې امر لمان د یرنگیا نو په لمښې کې
 ورواچاوه. ددې لوز نامې له معنی نه یوازې د افغانستان
 د ختیځې خوا د خاورې یوه لویه ترانکه دهغه له وجود
 څخه بوله او په پرتا نوی هند پورې وتړل شوه، بلکه
 د یرنگیا نوواکمن استا زی په کابل اودسله په لینو
 تورو لویو څارو نو کې ومنل شول.

امیر یعقوب خان داسې گڼلې وه چې له انگرېز لخوا
 سره په دده دار پکې را زله خلکو څخه پته پاته شی
 او له بل پلوه به دی هم د خپلې واکنۍ د توبگیت

له پاره د ډاډ وړ تکیه شای پیدا کړې ، خو نه ، هغه
پدې نه پوهېده چې له خلکو څخه هېڅ شی هم پټ نشي
پاته کیدی . نو هغه وچې پدې باب هنګاسې خو لې په
خولې ډیر ژر د خلکو تر منځ تو دې شوې او ډیر ژر
د سلك په گوټ گوټ کې ټول خلك پرې خبر شول .
هغوی سره ددې چې خولې هیلې دې پر ننگدانوته له ځان
سپار لی . امیر څخه بهی پرې کړې ، پدې فکر کې شول
چې له دې حمله کر دښمن او تډرې . کو نکې غلیم سره
چې که هغه هم پو و اړ پخوا په ټور مخ له دې سپېڅلې
خاورې څخه په تیښته شړل شوی او ا بسترل شوی و ،
خودادی بهایې هم په زیاتې سړین سترګې او اې شرې
سره زموږ د خاورې ته راټولول او د هیلې واکمنۍ د تیښت
پوچ ټکل کړیدی څه وکړی ؟

دا آوا زې او هنګاسې لکه تو ده سا د ټول ډار
په خلکو کې چلیدې ، د هغوی هېواد پالونکو احساس -
ساتوته یې اوراچاوه ، وینه یې ورته په جوش او مستی
را وستله او دې ته یې چمتو کول چې له هر ننگدان سره
د مقابله او د غرو وهلوله پاره یو لږ لږ لږ لږ

راودانګې . خو دادی په دې سلسله کې یو محل پیاډ
 بالا حصار د دروازو ټول کیدو د خلکو په زړو نو کې
 لوبې او پار وو نځې اند پېښې را و پېښې کې . که
 څه هم چې هغوی تردیر وپورې پدې سم نه پوهیدل چې
 بیا به څه چل وی ، خو زه تره خلکو دا گو مان کاوه
 چې هرڅه چې وی ټوله پرنګیا نو سره به داسیر یعقوب
 خان له سودا بازیو څخه راو لاری شوی پېښې وی .
 پدې څو ورځو کې ځینو خلکو د بالا حصار په دره ازو -
 کې یو نیم پرنګی سپاهی هم لیدلی واو په دې وجه د کابل
 د خلکو ترمنځ دا ګرمې آوازي په حقیقت بد لیدې چې
 د « کیوناری » په نامه یو پرنګی (چې ور وسته بیا
 افغا نانو له پیرې کر کې هڅه د « کمناړی » په نامه
 یا داوه) د پرنګی دوات دوا کمن استازی په توګه
 کابل ته را غلی اوله داسیر سره داستو ګنی په غوره
 کولو سره غواړی یوځل بیا استعما ری پلا نونه زموږ
 په هیواد کې عملی کې ی .

خود کابل خلکو ، د وطن ساتنې دې بیا کوا تلانو -
 لا . هات زغم او حوصله درلوده ، لکه چې غواړی

لومړی تر هر څه به تو لو هېښو او حقا بقو ښه سرو نه
 خلاص کړی او بیا نوله پر ځمکرو پرنگمانو سره دېقا -
 ملي او دافغانانو د هیواد پالې د رسونه هغوی ته د بیا
 وړ یاد ولوله هاره دخپلو ملي مشرانو اوسپون پوروله
 راپې سره سم داسی اووړ چارې له هاره لاس په کار شی .
 خو سره د دې هم لاد کابل به ښار او بازار اوځا -
 ونخوا سمو کې لکه د تو پان غنجه دسختې کړاړی به
 عمر آراسی حاکمه وه . د کابل خلکو به عادی توگه
 خپل کار ، ژوند او ورځنۍ چارې پر مخ بېولې .
 خود کابل ښار به هغووختو نو کې اوسنی بنده اوسازو -
 سامان نه درلوده او د نننۍ تمدن هېڅ نښه هم پکې نه
 لیدل کېده . ښار زیاتره دبالا حصار په شا وخوا او
 په تیره بیا دهنه په شمالی او ختیځو خواوو کې
 موقعیت درلوده چې څو لویو لارو او سړکو نو چې
 خپلې پې به تهر و فرس شوی و . د کابل ښار په بېلا -
 بېلو برخو وېشه ، چې کله ناکله به په هغو باندې کومه
 ځمکې اوخیال بکې به شرفکهار سره تیرېدله ، خانانو
 او اشرافو ښکلی آسونه اوان هیلان درلودل ، خو خوارانو
 به پکې پلې مزلونه کول .

دهدرا زيات شمير بېگلې ، هراڅې اودنگې کلاگانې
او کورونه ، لوی لوی بازارونه ، جوماتونه ، موله
خايونه ، اوتفريح خايونه ، دولتي ودانۍ او عسکري
چهارونۍ په ښار کې آبادې وې . کورونو او کلاگانو زياتره
لويې لويې دروازې درلودې ، چې ځينې وختونه به ان
دolan هم له باره سره پر هغو ننوتل .

د ښار په نورو شاوخوا سيمو کې يې شميره سمسوري
کروندې او بېگلې لوی او واړه باغونه وو ، چې د کابل
سيند لکه د يوه هرېر مار په غوړدنه تر منځه غزیدلې و .
د خلکو په بېلو بېلو خايونو کې د بندونو د تړلوله لارې د
سيند او په گرځولۍ وې او خپلې ځمکې ، باغونه او کورونه
به يې هرې خړو بولي .

او په هندو وختونو کې دا شان هر څه بل ډول او بل
رنګ و ، مگر بېگلې کابل ، د ادبياتي لخوا نا نو زانکو
او قاتولي هندو وخت هم خورا بېگلې او په زړه پورې وه .
څلوی او مشهوره بازارونه يې درلودل ، چې په هغو
کې د خلکو د اړتياوړ موادو زيات شمير د وکانو نه
موجود وو . د کابل مشهورې چارچتې هندو وخت د يوه
ډېر لوی او عمده بازار حيثيت درلوده . له دې څلورو

چټو څخه چې زياتره سر پوښلی وی ، یوه چټه هم چې د پايان چوک څخه دیوې او ږدې کوڅې په توگه تر کاه فروشی پورې غزیدلې وه ، د پایان چوک دچټې او یا هم دزرگری دچټې په نامه یادیده چې په دواړو خواوو لې پې په رښتیا هم دزرگری زیات شمیر دوکانونه و ، خودوه ږدې دقنادی دوکانونه ، یوسماوات اود لښای دوکان او په آخر سر کې هم یو جومات اودرې څلور د خاستا بلور لودوکانونه وو . او همدې چټه کې یو هم دزرگری همدوکان وچې د کابل په خلکو اوان دلرې سیمو او اطرافو په خلکو او کوچیا نو کې پې زیات شهرت درلوده . داپه اصل کې پخوا دیوه ډیر ستځی اونیک خوبه رزگر دوکان و ، چې ویل کېده ښه شتمن او خاندانې زرگر دی . خلکو به حاجی زبردست خان باله او په ډیر ویاړ او درنښ سره به یې دهغه نوم یاداوه . اوزیات د راوی پې ناوه . خوبخپله حاجی زبردست خان خو کلامه پخوا سر شوی و او اوس ددشان ټول والک او اختیاردهغه دیوازینی زوی په لاس کې و . دهغه اصلی نوم شیرعالم و . خوبه تنکی خوانی لې خلکو دکا

زړه گر هچمه ، بیا دکا که شیر او کاکه زړه گر اوبیا
 به وروسته کانونو کې دکا که غازی به نامه هم یاد او
 او دهغوی ترمنځ بی زیات شهرت او محبوبیت درلوده .
 هغه دکا بل د نامه تو کاکه کانونو به جمله کې دخلکو
 ترمنځ به سیرانې ، تورې ، سغاوسر پښدنې ، وطن
 دوستی ، خرافات او مناجات کې ښه شهرت او اعتباری نوم
 کتلی و . شیر له اصله دهغه تره سمندر خان له کاکه
 کانونو او عیارانو او دهغوی له دلو او مجلسونو سره
 روږدی کې و .

سمندر خان چې پخپله یې هم اولاد نه درلوده نو خپل یوازینی
 وراره شیر عالم په زیات برې ، گران و .
 داسې چې به ماشوم توب کې یې یوه شپه هم پر
 لمبې کینا ستو ته نه پریشوده ، خو چې کله له
 رالوی شواو سترگی یې په پخوا ویدو یو څه
 خلاصې شوی ، نو سمندر خان به هغه زیاتره دځانه
 سره گرځاوه . پدې کې ورو ، ورو دکا
 بل له کاکه کانونو او عیارانو سره دشیر آشنا یې
 ټینګه او ناسته ولاله زیاته شوه او دهغوی سره

پې . دى و انځيست او لكه د نو رو كا كه كا نو په
 شان ده هم د خراها ت ، ميرا نې ، زړه سوي او
 بخوانى لاره پر مخ و نيوه او خو چې پې قره سمند ر
 خا ن د بوي اوږدې ناروغي شخړه پس له ژونده
 سترگې پټې كړي ، نو له شيرغا لم شخړه هم هغه
 كا كه شيرجوړ شوى و چې هيچا پې شا پرځمكه نده
 لكو لي او ان د كا كه كا نو سر غنه كڼل كيد .
 دا د پركلو نه كيدل چې كا كه شير د كا بل له
 بخوانا نو او كا كه كا نو سره قدم و اهد او د
 هغو ي له دلو سره پوځاي شوي و . د بخوانا نو
 داسې بزم او مجلس به نه و چې هلته دې كا كه شير پر سر
 نه وي ناست . هغه له كا كه كا نو غږه د ر ادردي
 بخوان دو ستى او بخوانى كولو ، تواضع ، ميرانې
 مناجات او خراها ت او هوادها لني لور درسونه
 انځورستى و ، د و سره چې شير د كا بل دخيالور و بخو-
 انانواو نورو كا كه كا نو تر منځ به ميرانې
 بخوانى او بخوان دوستي ، سخاوتمندي او په ملگرو
 بخوانانواو پخوا و مستحقو خلكو با ندي پې په

خراپات او زیات خر غمی کو لو کپې لوی نوم
درلوده او له همدې امله هم په دې څو کلو نو کې
چې د کاکه شیر پلار او تره مړه شوی وو، نو
هغه ته ايله د زر گری له پنځو پر له پسې دوکا -
نو نو څخه همدا یو دوکان اوله خوچر یېو محکمو.
د . ه باغو نو او د و و لو یو کلا کا نو څخه هم
همدا یو د تخته پل او آهنگری د سیمې کلا و رها ته
وه او بس، نور هر څه یې پخپلو ملګرو او محو نا نو
با ندې خوړلې او لکولې و. سره د دې هم کا که
شیر عجب خوی او د یر لوی زړه درلوده.
داسې چې که یوا هم کوم ایستمن او مستحق و رته
دریدلای وای نو په پوره باورچه هغه د خپل جیب
پسې او د خپل کور او ر . او ور یې غوړی هم
وز سره نیما یی کول . له اې پاوره کا که شیر که څه
هم چې یو تو ریا لی اهلوان او په غیره مین محوان
و . خو د دې تر څنګه یې په زر گری کې هم له
خپل پلار څه کمی نه درلوده او د هغه په لاس
جوړ و شو یو گانو هم په ځانکو کې هغه ته زیات معیو -

بیت او ښه شهرت و ر په هر څه کې یې و . کاکه
 شیرد دې ترخواه یرسغروړه او بې پرواخوان هم و ، د سیالی
 او هم چشمې په ډگر کې هرکله تر نور و یو کاکه
 تر مخه درید . او در قیپا نو او حر بقا نو تر هو زې
 پاس خبر . یې هم نشوز غملای او بیا به ور سره
 لاس او گریوان و او تر هغو پورې به یې نه پرېښوده
 خو چې یې تو بې پرې نه وای ایستلی ، خو کاکه شهر
 لخوا ان او د یرخوان و . یوازې د ژوندانه
 اته و ښت پکلی پسرلی یې تیرکړی و . ددنگی
 او پهلای ونی ، قوی غړ و او ستو او پکلی شیرې
 څښتن و . چې تر یو ، او د و او چنگو چنگو .
 تر یتو نو بې له وړې تو رې د پری سره د هغه
 سپینه شیر . لا پکلی او جذابه پو دله . هغه به زیل
 تر . وختونه و ز پشمینه لنگی و هله اودهغی اوږده
 شمله به یې له پکلی غاړې راتا ووله ، چرسه کاری شوی
 واسکت او خا مکی پخن داره جامې به یې اغوستی او د پری
 پکلی پښوری شپلی به یې په پښو کولی .
 سبا وون مهال کله چې به د لمر زریښې پلوشېد کاکه

شیر د لویې او پکلی کلا پر هامو نواود یو الو لوڅېر پدې
نود هغه سوبن پوری او پخوانی غوږ شهباز خان کا کا به
بیاد کا که شیر سوبن خیالی آس د هغه تلوو ته چمتو کړی و
او تر هغو پوری به قیضه به لاس ورته ولاړ و چی که که شیر
به له بالا خانی انگریز ته راښکته شو. کا که عبادت در لوده چی
د کلا ، له سوبنجه به یې پر آس پشه اړوله او دوکان ته به
روانیده . د کا که شیر لویه کلا د پخوانی کابل د لاهورې
دروازې د تخته پل او آهنگری به سیمه کې دیوې لویې لارې
تر خواهر ته وه ، د ننگ دنگ د پوا لونه ، هوادا ره بالا
خانی او پلاسته خونې ، لویې مهمانخانه او دو تلوو دوه پر له
پس دروازي یې درلودی، چې بهر خوا خلاصیدو نکی دروا
زه یې خورا لویه او بهر ازاراز لویو سوبنو، سیخونو او
گل سیخونو او غټو مخشیر و نو تر بین او سوبال هوئی وه .
تر خوبه چې کا که شیر دوکان ته رسید، نو شاگرد
انویه یې دو نان هم پشه پاک او سوبال کړی و، له رسیدو سره سم به
بی یوه شاگرد د آس جلونیوه او هغه به یې یوه سرائی ته یوه او
هله به یې تازه اویا به نودری و اړوشا گردانو تر تیاره
ساباسه پوری به زیات شوق له پل استاد کا که شیر سره به
دوکان کې کار کاوه .

کاکه شهريوه سپين سړي خود پره زړوره اوسيرني سور
درلوده ، خلکو به ويلي چې هغه له اصله پښتنه د مينده ده ،
خو کوره چې نصيب او قسمت خپل کار کوي اودا چې دهغې
قلم هم د زبردست خان سره وهل شوي و ، چې هغه هم له اصله
پښتون و ، خو په کابل چار کي يې د زياتي استوگني له امله
پار سوږ به هم هه ويلي وو .

د کاکه شهريو ته خپل يوازینی زوی زېږتد پر گراف
و . او نه يې غوښتل چې لکه د پلاره شان يې د خپل ايکي و
زوی د کوږدي او واده داغ له مخا نه سره خاورو ته پوسي .
نويې پلور کاله مخکي هرې خوا لاس او پښي واچولي ، اود
خپل زوی کا که شهريو پلاره يې يوه حسينه اود درانه خوي نجل
بيده او را واده کړه او دادي کاکه شهريو اوس د يوه گلالي
زوی پلار شوی هم و .

د کاکه شهريو کورني له پلار پلاره د هاريوه هتمنه او
مته پره کو رني گنل کيده اود خلکو تر منځ يې ښه عزت او
اعتبار درلوده ، ان دوسره چې د کا که شهريو مور او ميرمنې د کور
په چار واوښتو تود وکې لاس قدر هم نه واده او د -
مخوي ټوله کار او چوپړ د هېا زخان کا کا او د هغه د ميرمنې
ناز کو توري له خوا سر ته رسيده او دا هان د کاکه شهريو کورني

نمیآید سوگانه او آن پوשה را فیژوند له چیکنو هغه
برخورد اړه وه .

ددې ترخوا کاکه هره به مظلومانو دودیزو ده -
سواندې او دې وسو خلکو خوځوځوځی او ورځه د
زیات زغم او خو صلی لرو نکې مېره هم وه . کاکه
هر حادثه در لوده چې په دېرو خبرو به یې سر نه خوړاوه
او دېره به یې باهزه کتل ، ژر به چاته نه به قهر
کیده . اونه یې هم چاته یې ځایه غه تیت او پاس ویلی .
خو مگر ددې ترڅنګه هغه کله هم چاته تېته او په دېرو سترگو هم
نشو کتلای ، هغه ها هیڅ نظر در لوده تیت او کده یې هم
چاته نه ویلی اونه یې هم د زور او زړ لرو نکوڅه پروا ساتله
څو نه به همدې وجه کاکه شیر سر زوری ځوان باله .

کاکه هر د خپلو همدې خصا یصو په وجه د هغه
وخت د عسکری هشت نفری خدمت هم په همداسې پوځي
مازي خبرې چې د کاکه هر په ما غزو ، اودهغه په پوځي
غه تند او هر تر طبیعت هغه نه وه لګېدلی ، دوه کاله
پخوا سر ته رسولې وه . په هغو وختو کې قاعد
داسې وه چې د هغو او اعدا لرو لکو خلکو عسکری نه کوله .

خو نور و په به ا تو تنو هو تن دتا کلي مولا وری
 په ور کړې سره له خپل منځه عسکری خدمت ته لیدو او
 دهغه خدمت په وجه په نور اوه تنه هم دعسکری له
 خدمت هغه خلا صیدل .

هشت نفری ته د کا که شهر د تملو خبره داسې وه چې
 خو کا له مخکې د کا که شیر د کور د پنځو انی نو کړ
 شهباز خان کا کا تر بر ونو او ځینو نورو خپلو انوهغه
 ته داسې چل جوړ کړ چې هغه له خپل منځه هشت نفری
 ته ولیدي . هغوی پدې سلسله کې هغه عرض او د اد
 هم کړی و او شهباز خان کا کا یې د جالب سپا هی ته
 ورښودلی و چې ددوی پر ځای یې هشت نفری ته بوزی .
 کا که شهر پدې پوښې باندي له خور ید و سره سخت په
 غوسه شو او چې هر څه که کیده ، نو شهباز خان کا کا
 یې بیر ته را ووست ، نو یې دهغه تر بر ونو ته احوال
 ور کړ چې راشی اوله کا که شیر سره لېږي و کړی . د شهباز
 خان کا کا تر بر ونو چې ځان له کا که شهر سره مطایف
 لیده ، نو څو کسبه معیو به اوله پښو پاتی کسان یې پیدا
 او هغه یې ورو لیدل ، هغوی کا که شیر ته له هغه لوستی

سره لدن و غوړوله او هغه ته یې د هذر او زاری خانه
ونیوله. کاکه شیر له عجیبې وضعې سره مخامخ شو.
هغه پخپلې وړاندې شو تنه معیه و نه ، گود او پانده لیدل
چې هغه ته یې د دذر لدن غوړولی ، خو ددې په مقابل کې
باید کاکه شیر پدې راضی شوی وای چې خپل بې وسې
خوار او یو څه سپین ږیری شوی نوکر چې کاکه شیر ورته
له اېلاره څه کم احترام نه درلوده ، د هشت
نفری ، خدمت ته ولیږي . هغه چې کلمه نه کلمونه ، د
کاکه شیر او د هغه د کورنۍ د زېږت ډیر صادق نوکر
په خور له خپلې میرمنې سره د هغوی چوپړ کاوه او پر کاکه
شور لکه د ډېر هوا ډه او خړا خوږی دوست په څېر
ګران و. له بل پلوه کاکه شیر پدې هم پوښته چې
هغوی له هېبا زخاف کاکه سره په چل کې دی ،
مګر کوره چې هغه یې په زړه وروګرځیدل ، چې هیڅ
بې پوښه زېږه شول ، نو هسې چې هغوی ته یې د یوه
شاهین په غیر کتنې ، په پوښه زځوده یې ورته وویل:

چې داسې ده نو تاسې هم . . هشت نفری او د ملک
او ملک خدمت ته رښتیا هم د سړو کار دی . . او دا
کار زه پخپله کوم ، غم تاسې ټول خلاص یو . . به
مخه موشه ! . . کاکه شهر د سړو افې به لاره کې ډېر غه
کولی شئ ، هشت نفری هود ملک او وطن خدمت دی .
او داسې کاکه شهر د شهباز خان کاکا به خاطر
پخپله خوښه دې ته غاړه کېښوده چې پخپله دهنوی پر
ځای د هشت نفری خدمت ته ولاړ شئ . که څه هم چې د
کاکا که هیر پلار حاجی زبردست خان له دې خبرې څخه
په خبریدو سره ، پهل ژوی ته ډېر وویل چې له پهل
دې هوډه واورئ او غه ته یې ډاډ ورکړ چې د پوه سوږه
ورکولو سره به بل څوک د غه پر ځای هشت نفری ته د لیولو
له پاره پیدا کړی ، خو نه ! کاکه که شیر پهل هود
و دریده او که څه هم چې نوی یې واده کړی و ، بیا هم
په ډېرې خوښې خدمت ته حاضر شو ، مگر د حاجی صاحب
زبردست خان ښکته پورته گرځیدو ، د پوه او پهل لیدو
کاکه شهر ته دا گټه ورسوله چې د پهل لاس د دار السلطنت
په پوځي قطعې کې عسکر شئ . خو کاکه که شهر د پهل

او بهر نی یخې او پیاوړو او متناسبو اندامونو دلرلوله
اسله په خاص ټولې کې مؤظف او بیاداسر د حرمسرا د
خاص حاضر باش ددندې له پاره وټاکل شو .
د عسکری په موده کې کاکه شهر داسې له خانه ،
هوډیاری او زړه ورتیاوځودله چې ان دهشت نفری له تهرولو
و روسته یې خوځله له هغه خطه وغوځیدل چې دمنصبدار
په رتبه د حرم د خاص حاضر باش په توگه دنده په لوړ
صلاحیت سره سرته ورسوی . خو کاکه شهر هیڅکله ددې
دندې شوقمن نه و . هغه پرازی دخپل هوډ پوره کولو
له پاره دهشت نفری خدمت سرته رساوه . او کله به
چې ملک د کاکه شهر له داسې خبرو او هوډونو غځه
خبریدل ، نو داسې به یې گڼله چې کاکه شیر دهر هوښیار
خوان ، خودیر سرزوری کاکه دی ، داسې چې که هر
څه و وایی نو بیا یې په هره بڼه چې وای سرته هم رسوی .
خو کاکه شیر له بل بلوه له ورکتوبه غټکه چې زیاتره
تره به دخپل پلار سره گرځیده او په توره بیا له حاجی
صاحب خور الدین خان سره به دخپل پلار په مجلسونو
کې یې د هغو خبرو ته خورا پورته ، نو د اشراف له هاست

سره يې هم يوڅه آشنایي موندلې وه . پلاريې شمېر ته
 ډير ځله ډير ننگيانو سره د افغان خلکو د لومړي جگړې په
 باب ډيرې کيسې کړې وې چې دهغې په لړ کې انگرېزانو
 سيخته ماته وکړه او د هغوی له ډير سترو سمبال پوځ
 څخه يوازې يونيم ژواندي سپور ايله ترېره ځایه ځان
 ورسولي شواوېس .

دې خبرو او کيسو دهغه په زړه کې هم د وطنچالۍ
 اور لگولې و، ان دوسره چې ډير ځله بهار مان ورته چې
 کاشکې يې له پر ننگيانو سره جگړې کې يوڅه درلودلای
 شو چې له پر غلامگر غليم سره يې په سپين ميهان کې هم ځان
 آزمويلي وای .

په دې توگه له دهغه وخته بيا تر اوسه کاکه شير د
 ملک او وطن له سر نوشت سره د سينې لړلو په وجه تل
 هڅه کوله چې ځان په هيواد کې له تېلو روانو سياسي
 پيښو څخه خبر وساتي . په دې برخه کې د کاکه شير پارانده
 لکه د خپل پلار په غيږه زياتره له حاجي صاحب
 خير الدين خان سره وه او ده . هغه اوس هم د ورځې بودونه واره
 نور د حاجي صاحب خور الدين خان د وکان ته سر

ښکاره کوي اود حاجي صاحب لمدر ناوې او د پير اخستلو سره مخه شيوېه له هغه سره کښي اود ملك او وطن په حال احوال پخې خبروي ، کاکه شېر د دغه راوند کابل له نورو کاکه کافو او ښو پخوانو سره هم په مجلسونو کې زياتره په همدې باب خبرې او هڅې ته نوي اطلاعات او تازه پيښې پياوې او اوږدې هڅې په همدې خبرو تيروي . خو دواړې هڅې هورځې مخکې وچې حاجي صاحب کاکه شهر ته دېر ترڅه حقايق په ډاگه کړل او هغه ته پي دا خبر گنده کړه چې امير به مقوب خان نور تش په نامه امير دي او نور ټول واک او اختيار پي دېر نځيانو لاس ته ورکړي دي . د کاکه شير، په دې خبرو باندې په خبر بدو سره امير ته مخته غوسه راځي او زړه پي غواړي چې که هر څنګه کيږي نويووا رځان تردې ډا رن امير پورې چې غواړي د ټولو افغان خلکو نوم خدای مه کړه ورېد کړي، ورور سوي اود هغه له هڅو ډانځېره تيره کړي چې خلک له پي نځيانو سره د هغه په سودا بازيو پوره خبر شوي دي . او په دې وجه دي بايد دخپلو هر موونکو عملو نوسازي ته دخلکو له خوا سترگي په لاره اوسي .

کاکه هير يعقوب چه به ژلي اوچې کله دى به بالا -
 حصار کې سگرو، نو به - لها و ومله يې به يعقوب خان
 باندې ديوه بندي به شور ايره کړې وه او دغه خوار او
 زبون حالت يې له نژدې ليدلى و او دغه له وېرندو کې
 او خان ساتي طبعيت سره آشناواو به همدې وجه هم
 کاکه شير ته يعقوب خان يوداسې ضعيف الا راده - پرى
 چکار يده چې کله هم پراختيا خلکو باندې يې دواکمنۍ
 صلاحيت اولياقت نه درلوده - خواوس چې داسې شوى
 وه ، نو کاکه شور دغه ورځې يدا انتظار کې وچې هتکه
 يوځل ترا سره خان ور سوي او هغه خپلو ننګونو او
 شرمونکو غلو نو به ناوړه نتيجه او عواقبو پته پوه کړې
 اوان دا ورته هرکنده کړې چې خلک نور يعقوب خان
 د خپل مشراو واکمن به حيث نه مني .

کاکه هير تر دې مهاله غوڅو لاله له خان سره دا
 سوچونه و هلى چې څنگه خان تر يعقوب خان پورې وپورسوي ،
 خو لايې هم پدې باب هه پرېکړه نه کړې ، چې پدې سلسله
 کې به څه اقدام لاس پورې کړي ؟

خوله دې هرڅه چې ورته شو کاکه هير ور چمتوئ ،

پاک زړی او د حساس وجدانه لرونکی مسلمان ځوان دی چې یو لمونځ هم بې له چمې او بې له جو ماته نه کوي نه دې تر څنگه له خپل پلار نه کسب زړگری سره هم دیر مه لري او په دې کار کې هم له چانه کم لاس نه لري. د ژوند ښې ورځې دېو ځوانا نوسره پوځای په دیرخوند، خوښی، ویاړ او مزو سره تېروي. ځوانان دیر پلې پوهیږي چې روزگار او ژوند له هغه سره څه کول شواي، هغه له یې څه دېولای، هغه ته څه لوبې او نڅرې ورتړي، هغه کوی، هغه دمو له یې د څه د ژوند په لاره کې ورته غوړولی دی او څنگه څه د خپل وراز راز نڅر وپه سخته او زورور توپا نوږکې وړلاهو کوی ؟؟

* * *

تنکې غرمه ده، آسمان لکه د ناپا په ښځینه دند او پراخې غولې پردې په ښیر ښکلی اوصاف دی، خود او ډی د لمر تودوخه خلک غوړوي، د زرگری په چته کې لکه د زور وړ هو غوندي د خلکو ګنده ګونه زیاته ده، د کباب او د نالوا پانودو کانونو اغنتها پارونکې بوی او لوګي ټوله

کوڅه په سر اخستې ده، کاکه شهرهم چې سپینې ناز کې
جامې یې اهو ستی او په سلا او ستو کې یی دوسلو دخړو لو
چر می کمر بندونه د هغه له چرمه کاري شوی او رده واسکت له
لاندې هم له ورا په ښکاري، خو هغه یې خیا له سرتیت اچولی
او ټول فکر یې د هغې کړی جوړ ولو ته نیولی چې غواړی
سره اوښته ښکلی غمی پرې ولکوی.

په دوکان کې یو غه ور اندي ځایسته گل ناست دی
هغه هم په غمی بوخت دی، ځایسته گل د کاکه شیر له زیاتو
شاگردا نو هغه یو تالیه هاک دی، چې په زړگري کې یې
ان له ډېرو کتوبه د کاکه شهر تر نظر لاندی داسې
بهارت موندلی چې او من کولی می پخپله هم دخپلو
مینه والو فرمایو نوته ډیر ښه جواب ووايي، ظاهر آغه
له خړو جامو، زری قرمن خو لی او ژر بخون پان واسکت څخه
داسې ایسې چې د هغه ژوند یې هم ډېر بدنه وی، خودادی
اوس داسې په غه کار بوخت دی چې ان یو ځل سرهم نه
راپورته کوی، د دوکان هغه بل کوچ ته دوه زرو راړه
هکله هم د کاکه شیر او ځایسته گل سره پخپلی اندازې
کار کوی، یوې دیوې وړې کتو یې په یادور کولو سره

دسکرو تو هندا ورتا زه ساته چې دیوه واپه نغری به غور
دها یسته کل تر منځې ایښودل شوی دی، خو هغه بل دسوهو
زرو کومه جوړه شوی کینه به غمی موشی او یا کوی یې.
دو کان او په زیاته بیا دیوالونه یې اودغه راز ددو کان تر
منځې ایښودل شوی پوهیښی صندوق تول له را زراز پخپله
کانواو هسولونو غه ډک دی.

ښایسته کل خه شی په اور کې ږدی اودا وار پخپله په
یوې اوږدې نلکې دهغه شاوخوا سکر وتی پو کوی، بیا نو
پو غه شپه دسه کوی او دزباتی گرمی دلاسه په ساره
دیوال ډډه لگوي اود یو ډول مطبوع سر و احساس یې ان
دزړه توس کېږي. خه شپه دکوڅې لیرو برغو ته نظر
کوي اود پوره شپه لکه دا چې خوب وړی وی او په خور کې خه
ویني، مگر کې یې په کوڅې کې دلا لهاند و انسا نا نو د بهر
خواته بهر ها تې کېږي، راز راز خلک ویني.
چې په کوڅه کې آخو اد یخو اخی او راخی.
خه یې سودا کوي، خه یې سره درېری او غه سره وایی
او خه یې نور هم خپله لاره ویني. هډې کې دښایسته کل
مگر کې له لرې په دوو کوچیو پخو لکېږي. هغه ډاډه

دې چې کوچی ښځې چې یوه یې موانه او بله یې یوڅه زړه او
 - پهن سرې ډکاري ، بلې خوا ته نه لځي او هر و سر و
 د پامځ د غوی دوکان ته راوایي دی . دیر کو چیان
 د کا که شیر د زر گری د دوکان پخوا نی پها را ن
 او آهنا پاف دې او له بله دو کا نه څه شی نه اخلی .
 نو پهاسته کل کا که شیر ته ښځ ورا روی او په یوڅه
 خوښی سره و ر ته وایي :

- استاده !... لکه چې پها دې کو چیانې پها را نې
 را اخلی ...

کا که شیر د پها پسته کل په دې خبرې لکه په
 خوب وری چې او په و هیندې پها پها په سر را پور ته
 کوی ، خو تر گې یې د موانې کوچی لکه د - پور می په
 ها ن - پهن او گرد ښځ ته چې پلو یې پرې را گر ځولی
 او ته پها یې چې ښکر و یې ټوله گوڅه رو پها نه کړ پده
 بر ندې پها ته کیری - پنه کوچی پها پها پها پها پها پها ورو
 ورو او پها کو ته مو نواود پها پها په پها خوند ورو ناز -
 نورو او مکیز سره پها پها پها د کا که شیر دوکان ته را لځي
 او د دوکان تر ښځې مور تر خوا پها د کا که شیر له

ستر کو پناه درېږي. خو په همدې لومړۍ شېبه کې د هغې تورې
 هڅې او خماری پرېښوده ستر کې ، وتلی او اناری
 یار خوگان ، له جگې قلمی او نری پوزې سره چې کلمه
 کلمه د پلوه څنډې راڅرگندېږي ، د کاکه شهر په زړه
 لکه څه عجیبه شان جادو اغیزه کوي ، خو چې کلمه کاکه
 شهر له کوچۍ بې پروا او سر غرافدې ښاپېری سره ستر کې
 په ستر کې کېږي ، نو په ټول ژوند کې دادلومړۍ ځل
 له پاره د کوچۍ پورېښتې معصومانه آسماني ښایست د کاکه
 شیر لکه دستگدان په شهر کلمه زړه له پاره راخوزوي
 او لکه دوای پانده یې په رېښوراولی اوله دې سره لکه د
 گلو نود و د سوپه شان د هغې د ښینې معطره بوی یې په زړه
 کې څه نوی احساس او تازه گی را غوړوي .

شهر پر تله څه وېلویو ځل بیا سر تر پای په کوچۍ پېر-
 ښتی ته کوری او د هغې د دنگې اوغو ښنې خونړی ونې
 او هکلو خوش ترا هوا نداموزو په نندارې ستر کې خوړوي ،
 کوچۍ پیغله له خپلې سور سره ددگان تر مخې په
 ایشود ل شوې قفسې کې یو جو دې کاکه
 سره کوری او هډې کې کلمه هم نابېره د هغې حسین مخ د

پلوله پوڅکې راشکاره شي او داهان دهنې لکه دکوه قاف
 دپري دينا يست په لېدلوسره دکا که شهر زړه لکه پاڼه
 دسپا يا دته بې واره ره پړي او داسې احساس کوي چې
 نور بې په زړه داسې څه کيږي چې لاس بې کار ته نه
 ورځي، څټک له لاسه ږدي، خو چې هروار سترگې را پورته
 کوي او ناز نينې کوچي پيغلې ته کوري، نو داسې گنې
 چې دهنې لکه دير پښا اوسرو لمبو په شان اورنې حسن بې
 ان د پلوله شاهم سترگې پر بڼوي او په زړه کې بې سختې
 څرېکې خو خوږې غلېاي کدوي . کوچي نې لاهم له څه
 ويلو پر ته د دکان تر مخې ولاړې دي، گانې کوري .

خو کا که شیر د حسنه پيغلې د بې شانه حسن زور ور
 سولاو داسې په مخه اخستې او بې واره کړې بې د ی
 چې نه پوهيږي هغوی ته څه وو اي او که نه لايې هم
 پرېږدي چې هغوی پخپله يوڅه ووايي . خولاڅه زيات ته
 شيبه نه وی توره چې سپين سرې کوچي هسې چې کا که
 شهر ته کورې په کوچي نې لهجې اوږدواو غټو غټو خبرو
 هغه ته وایي :

- ور وره ، یوه چمکلي غواوو ا . . . سوږ خو سته

د پاران یو . . . میڅکې وختو کې مې هم غوځېدله له تانه
 گانې اخستې دي . . . اوس مې دغې لور ته یوه چمکلی
 غواړم . . . خو چې په چمکلی وی ؟ !

خو کاکه هیر چې په قول ژوند کې د لوسړی محل له
 پاره محان د داسې یوه آسمانی خوتالانګر حسن په ملالو کې
 دوب ویني ، دومره یې لاس له پښو وړک کړیدی چې هډو
 سم له پوهیږي چې کوچی هغه ټمعه وویل ، مګر هڅه کوي
 په محان حاکم اوسی . خو پرته تردې چې وغواړي سترګې
 یې بیا هم نابره حسینده کوچی له نظره تیروی ، ونه ولې
 ندولې وایی :

- ټمعه . . . چمکلی مو غوښته ! ؟ . . .

موراوړدواړه له هو ویلو سره سرونه خوزوی
 کاکه هیر ښایسته گل ته وایی چې په دوکان کې موجود
 دي ټبرې ښکلي چمکلی گانې هغوی ته راو اخلي ، نو
 هسې چې خپل وړ ستک بیرته را اخلي ، او ظاهراً
 غواړي د پوځي دسورپام له محانه واړوي ، پوهنې ته
 وایی چې :

- ټمعه پخوله هم د دوکان په دیوالونو کې لوړ ندوگانو

ته پام وکړه ، نه چې کومه يوه دې خوښه شي !!
 خودکو چر پيغلې او دهغې دسور لکه چې نوي يې
 کوم غه ته پام شوی وی ، ددکان دديواله گانو ته يې
 سترگې پاته کيږي او دا مهال دی چې بيا يې هم دگانو
 دليدلو په شوق، پيغله په پلومځ پتول هير وی . او دا
 وار کا که شیر ته فرصت را بر يږي چې دحسينې
 پيغلې لکه دسپوږسي په غير سپهڼ او روښانه سځ او ترکل
 نازکو سپينو سرو بارخو گانو ، لنډې زني او سرکيو ورو
 شونډو او گانو خواته دهغې دارول شو پوتور وباداسي
 سترگو او ددې له پردې راغر گنډې شوې ليونې کوونکې
 او هوس پارونکې ښکلا ښه ډيره شيبه ننداره وکړي .
 هغه حسن چې لکه دسختو زلزلو په غير يې په قول ژوند
 کې دلو مړې ځل له پاره دکا که شیر لکه تيره کلک
 زړه په ډير قوت سره لږزولی دی او غه نوي نوې او خوږې
 ولولې او هيلې پکې تڅنوی . په دې کې دکا که هير
 دې ته پام او ږی چې کوچن پيغلې همدا اوس هم له
 خپلو اوږ دو اورنگام تنک کوچيانې جامو سره دوسره
 رازراز گانې اغوستي ، چې هډو هڅ کمی دې ونه لري .

دهغې په تور پیکې یوه ټوکه خړی، پر
هسکې غاړې یې دسپوڼو، زرو یوه ټوکه غاړې کی ټالونه
وې اود سپوڼو زرو دوو ټوکه وې په سپوڼو او غوښو ټو
باندي داسې خوله لگولې چې ته به وایې کوم سخت وړې د پوڅې
په کنه کې خوله لگولې وی، دې ته به کتود کا که شیر خوله
هم او به کوی اوزره یې میش میش کړی، لکه دا چې
دی دې ددې پوڅې خوړو ته ترهغو کړ و هم سخت وړی وی.
خود کا که شیر سترگی دهغې له زړه لږ زو نکي صورت
مخه یو، شوبه هم بلې خوانه اوړی، ته به وایې چې
د کوچی پیر پښتې نازنین صورت آن دتوراو ږده کوچمانی
غو نلې داره ټیکری له پلو لا ندې هم دو سره کشش
او جاذبه لری چې د کا که شیر سترگی ترې بلې خوانشی
او پټلای. کا که شیر ته داسې ټیکاری چې په زړه یې د پوڅې
د نازدو تورو سترگو سخت گوزار خوړل وی چې دادی په تول
ژوند کې د دې کوچی پیر پښتې پوڅې د جادو گر حسن به
وړاندي لمان سخت کمزوری وینی اوداسې ور ته ایسې
چې دهغه غرور، کا که کی او عیاری دادی د یوې ساده
خوځوښی کوچی پوڅې د زړه لږ زو نکي او اور نی حسن به

وړاندې په کونډو کېږي. غده شپه د بخانه سره سوچ کوي او پدې بې پوره باور راځي چې غده هم شکله هم دا چې ښکلا او چادوگر حسن چیرته نږدې لیدلای، هسې ښایسته سراو صورت چې غده د خینو په وینا ته بدوایې چې په قلم جوړ شوی او انځور شوېدی. کوچي پېغله داد د ښتو او بیا با لو نو هوی په ر ښته بیا هم ډېره ښایسته ده، کت ست لکه د ښا پوری به شان، له کوه قافه دراهلی پری اوله آسمانه درابښکته شوې ډیر پختې په شیر. ښایسته گل هم کله استا داو کله هم کوچي پېغلي ته د ستر کوله کونجه په کتو کتو سره په هرڅه پوه شوی، نو هسې چې په دیوالونو کې لوړې کانيې یوه یوه لټوی او ښې ښې یې له منځه رااخلی او بیلوی یې، په ډیرې حیرانتیا سره کور ی چې د الو سرې محل دی چې د غده استاد کا که ژر گر داسې دیوې حسینې کوچي په لیدلو سره بخان ها بللې او د غنې دهر غښتو ترکو ښکار شوی دی چې هډو بخان ترې ورلیدی.

ښایسته گل څلور پنځه دانې ډېرې ښکلې چمکلی کانيې رااخلې او خپل استا دغه یې ورکوي او پېغله د نو رود راخستلو له هاره بیا هم د کا نو په کتو لولکه اګېږي، او چې کله

دستر گولاندي خپل استاد او کوچي پوځلي ته کوري، نو
 پوهيږي چې دهرې شيبې په تهر بدوسره کوچي پوځلي هم
 لاريات د پلوه غنډې دهغه استاد ته دسونه نا ک نظر له
 کولو څخه هسر پدنه کوي. ځا يسته گل دوه نورې ټکلي
 چمکلي گانې هم را اخلي او خپل استاد ته يې ور کوي،
 کا که شير چمکلي گانې يوه پوه پوځلي او دهنې مور ته ور-
 شي او ور کوي يې، چې ويې کوري. او پدې کې بيا هم يوه
 لنډه شپه، لکه د يوې پرېشنا په څير له پلونو لي حسوني
 پرېختې کوچي سره سترگې په سترگې کېږي او د کوچي دغټو
 تورو پر پښه سترگو تيره غشي ان دکا که هيرد زړه په
 تل کې خپيږي او د حسوني کوچي دملالو تورو سترگو په
 ښاداري کې داسې څه ويښي چې هلوپه ر بڼه ياهم ځان ترې
 گر د سره هيرېږي .

خوار تر وار زيات د پوځلي له سوني ډک نظره داسې
 احساسوي، لکه چې څوک يې په زړه د تېرو چرو خواږه خواږه
 گوزارونه کوي . يو ځل هم ويښي چې د کوچي بيا پيري
 په تر هوسر و کلا يې شونډه واندې يوه خوږه
 او او ميد واره و نکې مو سکا ، گل کوي

او د کا که شیر به زړه کې بیا هم رازر از اڼد پښنې -
 راهور ته کوی . خو بې پروا سسته حسینه کو چی لاله
 خپلې مور مړه چمکلی گانې کوری او هسې چې هغه یوه
 یوه پکته او پورته کوی او پښه یې کوری ، پخپلو منځو
 کې کله کله دا سې غه ورو ، ورو ، سره وایي چې
 کا که شیر پرې نه پوهیږی . خود او ارچې کله کا نه شیر
 غواړی بیا هم څه شپه د حسینه پینلې ننداره و کړی
 نو د کوچې ښځې پرې پام کېږی ، نو ددې له پاره چې
 دهغې به زړه کې څه ، نه وی ور گرځیدلی ، نو په حیا
 سره خپلې سترگې لپې خواړوی او بیا هم څه شپه د
 خپل وار . غټک په پکته پورته کولو ځان ښځو لوی
 او سر پکته اچوی ، هغه ځان په داسې زور ور سیلا و
 کې لاهوشوی وینی ، چې را وتل ترې ور ته دیر سخت
 او گران ښکاری .

ددې کې د پینلې مور یو ځل هغې تدمخ وراړوی او په
 زغرده لهجه پرې غوسه کېږی :

- مړه لښتې انور خودې زړه راته تنګ که . . .

ته نو څنګه چمکلی غواړی ! ؟

دلېستې د ناسه په او وید و سره کا که شیر نا بهره
 تکان خورمې ، سر را پورته کوی او داسې په یو ډول
 ویاړ او خوښې سره پینځلې خوا کوری چې ته به وا بهې
 دهغې مخه ډیر پټ او خورا قیمتی راز یې مو ندلی وی .
 د کا که شیر په زړه کې یوه زوې او نابالغې خوښه شور
 گډوی اوله زیاتې خوښې داسې ورته ښکاری چې جاسې
 یې پکې تنگې شو پدی ، ته به وایی چې د هغې د ناسه
 به اورید و سره به ډز په باغچې کې نوی او رنگین
 ښایسته اوله په زړه پورو عطرو ډک گلان غوړیدلی وی
 چې دلېستې نوم هلمه لکه د پاملو دشخول په شیر اژگا زه
 کېږی ، نود محازنه سره وایی :

- لښته ! ... خو سره ښکلی نوم ؟ . . . کټ ست لکه
 تانده لښته ، ماته را ماته خوله گلو ډکه لښته . . .
 له سوهینو اوسرو شکو فو ډکه لښته ! . . . لویه خدا به
 څو سره ښکلې ده ؟ !

خو کوره چې پدې کې یې ولې یو ناڅا په د خولې
 میرمنې « سرغلرې » څیره په خوله یو سترگو ورته د سترگو
 په ور اندې ډر پړی او زوی یې ابرک وریاد پړی ،

نولاحول والله وایی او پر هېطان لعنت کوی ، چې
 د پېغلي جادو گر حسن دی په هغه لوبو سر کړېدی ؟ ه
 زورور جاد وېې پرې کړی چې نشي کولی د دې سره
 سره بیا هم یوه شېبه خپلې سترگې د پېغلي له صورته بېلې
 خواو اړوی ، نوله مخانه سره وایی :

- دا کوچی پېغله ... ! ؟ ... نه نه زه ښځه لرم
 ... زوی لرم ... خونن زه دې خپل زړه ته حیران یم
 هغه به چې لکه دغره په هیر ژلزلو نشو غوړولی ، نن
 داسې تر پېړۍ لکه چې مرغی نوې په دام کې نښتې وی
 اود خپل خلاصون له پاره سراو مخان و هی خو کا که
 هیر ته له دې داسه وتل ډیر گران ښکاری .

تر دې وخته لکه چې د پېغلي اود هغې د سور جنجال
 د چمکلی په باب پای ته رسېدلی وی ، نو سور یې یوه
 چمکلی په لاس کې نیسې او هسې چې هیر ته یې ور
 ښکاروی ورته وایی :

- وروره ! ددې چمکلی بیه دې را سره جوړه کړه
 کا هکې چې یو هغه نور غمی خو یې در لودلی ... زما
 دالور د زياتو هغو لرو لکی چمکلی غواړی ، خو خیر دا

يوه چمکلی يوه دهنې غوښه شوه ... بيه يې راته ووايه !
 په همدې شپه کې د کوچي بيه يې ته ووايه او غلچکي
 نظر د شیر په زړه کې غه نوی قوت راو پېښی او دهنه
 په زړه کې غه خو شخړه لویونکي احساس را پاروی ، نو په
 مو سید لو شو وایي :

- بيه خو يې جگه ده ... خو تاسو به بیا اته کالې
 را کړی ... آخر تاسو زما عزیزان او بهاران با هستی ، کله
 مو په دې یوې چمکلی خپه کوم ... تر سر موهار !!

خو دا بيه لښتې ته دو سره عجیبه او حیرانوونکې
 ښکاري چې « هووی ! اتیارووی ؟ ! » وایي او خاندی او
 ور پسې پسې چې مو سید لوی دېلو له پوڅکې په غلچکي
 نظر کا که شیر ته کوری ، زما توی :

- غه دا میر صاحب د کت غمې خو په پکې نه وی لگولې
 چې دومره یې بيه جگه ده ... ؟

خو دلښتې دا خوږه د شیر په زړه بل شانې لکازه کورې
 لکه چې کوچي پور پښته کا که شهر کو مې آزو یلي
 ته ، کوم لوی او دیر سخت آزما ښت ته ورهولی ، نو په

چانه سره وایي :

د امير صاحب د کټ غمې ! ؟ گوره چې ناز نښې
کوچې پيغلي ، د د بڼو او بيا د نو نو دې پنا پوري
ته به دا د باچا د کټ غمې څومره عجيب شي پيکارې ؟
پنا يې د هغو نوم يې چورته له چانه او ريډلي وې ، پنا يې
چاورته و يلې وې چې د باچا د کټ غمې د پر پنا بسته
او قيمت بهاوې ... خوماته يې دا دغه دپاره وويل ؟ ..
پنا يې هغه د خپلې مينې په درشل کې له شيره استحان
اخلې .. نو چې داسې ده ... دا غمې به ورته راوړم !!
بيا نو يو ډول په خوښې کوچې پيغلي ته وايي :

گوره کوچې ! اوس چې دې دا هيله وگره ، نو که هر
څنگه وشي ... دا غمې به درته راوړم او دې چمکلی
کې به يې درته کيښوم ... ماته خلک کا که شير وايي
نودا به د کا که شير ناسردی وې چې ستادا هيله او دا
دروکله او پتمن پلوتش پرېردی ، دوازي يوه هفته مهلت
غواړم ، به اتمه ورځ د چمکلی پسې را شي هيله ددای
ته ده ... بې د دې نه هم ادي وويای چې ستاد زيا تو
غميو لر ونکې چمکلی خو پيړی .

کوچې مور او لور درنگه شيبه د کا که شهر دې و پنا

او هوډ ته اړک اړيانې غلې درېږي ، خو کله شير هسې
چې تر ستر گولاندي کله کله په غلاد کوچي ويغلي د بدن کوي
د خا نه سره سوچ و ښ :

لښتي ... د گلودني تاندي او ماتې راساتي لښتي
دې د دښتو او د اگولو ها پوري به سخت امتحان کې
را گور کړم ... خو توکل په خدای ... زه بايد دامور
صاحب د کت غم غمې ته را وړم او انشا الله چې رابه پي وړم !
شير ته به ياد ورځي چې هغه پرته د دې نه هم هوځله د اجرت
و هلي ، چې له اسر سره د مغا مخ کتلو او هغه ته له
پر نکيا نوسره د لاس يو کوو لوبه خاطر د افغان پيغور
د څر گندو لو له پاره پر بالا حصار وروخيژي ، په تيره
دوا اوس چې دهغه د تخت د غميو در اوړلو بهانه هم ورته
پيدا شوی نو د کار به ضرور او هرومرو سرته رسوي .

خو البته چې په بالا حصار ورختل اوله يوې پاچاهي
او سلطنت سره ډيري وهل غه ساده کار نه دی ، د شير زړه
غواړي او د کاکه شهر غوندې بيا کله بخوان .

کاکه شير غواړي چې بالا حصار ته ، هلته چې
دار السلطنه ده او ده پکې پوره و م کاکه له هيله

هشت نفری سر ته رسولې ده ، ولاړشی ، خودومره چې
په پټه . هغه فکر کوي چې دا هر تر حرمسرا په
ورتلوسره به هرڅه وشي ، هم به اسیر وکتلای شي او هم
په دهنه له تخته غمی راوړي :

خود کوچی پیغلې نتنه گرې ستر گې چې پټ په پټه
پې د کاکه شهر له زړه سره تارونه خڅلولي ، دداسې
حال کې چې د یوې درنې هواراتیا نښې پکې له ورايه
اړېږي ، څه شپوه بیا هم د پلوه څنډې د شهر له ستر کوسره
مخ په مخ کېږي ، هغه ستر گې چې کاکه شیر هغو ته
په څیر کتلوسره له یوې ډیرې رنگینې ، خوږې او په ژړه -
پورې د ناسره آشنا کېږي . شهر د کوچی پیغلې په تورو
غټو بادامی ستر گواو دهنو په جادو گرو کتو کې دداسې
اورنې مېنې سر غړاند ه بلې لمبې وېنې چې دې لکه پټنگ
د بخان خوارا کارې . پدې کې پیغله او دهنې مور له زرگر
سره د چمکلی اوه بها خلاصوي او پس له دې چې له هغه سره
د چمکلی دورو ، نېټه ټاکي ، نو د شهر له دوکانه روانه ږي
اوځي . خولادېر نه وی لرې شوی چې پیغله یوځل بیا
هم مخ را اړوي او په موسکي څېرې د خدای پامانی په

تو که کا که شهر ته یو ځل کوری ، او شهر هم ترهغو
پسې کوری چې کوچی پوځله او موریې د بازار په کچه
کونه کې دهغه له سترگو پناه کېږی .

شهر د اړه شیبه یو ډول چرقي پاته کېږی او پدې کې
پنایسته گل هسې چې له سترگو لاندې خول استاد ته
کوری ، په یو ډول احتیاط سره ورته وایی :

- استاده ! . . . غه چرت وړی یې . . . نه چې ، !

ایله چې د پناېسته گل په دې خبرې دشیر، خان ته
پام کېږی ، نو نا اېره لاسونه سره تړلی پورته کوی
شخصی باسی او بیا ټولګه دهغه چا په شان چې او د منزل
پې و هلی وی او دیر ستومانه او وېدی شوی وی ، پناېسته -
گل ته مخ اړوی او وایی :

- هیڅ نه دی پناېسته خانده ! . . . تده وروته پوسې

ور کړه چې ولاړ شی او نن یو سزه دار او غور کېباب راوړی . .

شهباز خان کا کاذن نشته چې وېدی له کوره راوړی . .

او ددې خبرې په کولو سره لکه دا چې نشی کولی

داسې ژر کوچی حسونه پوځله هیره کړی ، یو ځل بیا د

هنې کوچی او د دښتواو بیا بانود پر پښتې د خوړو خیا لونیو
په ناپایه سوند کې لاهو کیږی .

اوداسې سر غړاندې کوچی لېجې په کاکه شیر ، په
دې نه تسلیمیدونکې اتل زمرې باندي په ډیرې جاده کې
هسې سخت جاده و کړل چې دهغه زړه یې پخپلې مینې او
یارانې کې ورکړو کړ او هغه یې له راز راز اندېښنو
او خیا لونیو سره سر کړ .

شوه له نیمایې هم توره ده . کاکه شیر له خپلو دوه
تنو نورو ملګرو دوستانو سره دخپلې مهال زخاني په باله
خانه کې هر و ت دی ، هغه تر همدې غو شیبو مخکې هم
له خپلو میلمنو سره وېش کیناستلی ، خو په پای کې هغوی
غزیدلی او خوب وړی دی ، خو مگر شیر ته خوب نه ورغی
خوب یې له سترگو تفتیدلی دی . په بسترې کې کله به
یوه اړخ او کله به بل اړخ لت په لت اوړی اولکه
دا چې کوم سخت زهر جن مار په زړه پېچلی وی
سخت نارامه دی له به وایې چې محکمه محای

نه ور کوی . او کوم خوړو نکي در داو سوی یې
 آرام ته نه پرېږدي . هوښگر هغه خو شحاله دی
 شه خوږه خوښی یې په زړه کې غوړېدلی ، داسې گڼې
 چې هلوږه ژوند کې یې یوه ډېره لویه اوزړه راښکونکې
 هبله پیدا شوی ده . داسې احساس سوی لکه چې له
 هر څه او هرې خوا څخه د کوی لښتې د خوږې مینې
 بوی پرې لگېږي او د هغه زړه لکه په گل وړېدلې
 پر څه تازه کوی . کله هم دلښتې د هاسته او خواږه
 آواز او ورو ، ورو خبرو زسزې لکه سپاو ماها م
 چې له ځنگلونو څخه د مرغانو د چغېدو آواز له لیرې
 څخه تر غوږه کیږي ، د کاکه شیر په ماغزو کې
 انکا زې کوی ، شیر او ډډې شیبې د بالا خانې له پټه
 داري ارسې څخه چې پټو له یې د تو دوخي له امله
 پورته کړي دي ، د هغې مینې مینو ډډې په یوکه رنکه
 پلو شوته په څیر څیر کوري ، چې دانگر دوږو د ځانگو څخه

دهغه پر استري را پرېو تلې دى . کاکه شوره دهغه
 په ستر گوباندې دسپوږمى د پلو شود لوږيد و نکې رناله
 را لويد و سره و ښى چې دسپوږمى توکله دهانو او
 شانگو له پلو شخړه کله کله ، لکه کوچى لښتې چې ورته
 کتيل ، هغه ته په هلا ، غلا کورى او شور ددې رنو
 پلو شوپه زر ينو تنه بو لو کې دځمکې دې لکه گل نوې
 غوړ پد لې مښتې سر غلښت لوانه پيښى ، ايا يې
 یونا غاږه فکرته راغى چې دى بايد د امير صاحب
 دتښت غمې راوړي او دملالې کو چې په چمتگلى کې
 يې کينوى او دانو دهرچا کارنه دى .

په لير ، بيا چې په دې خو ورځو کې دا او اړه لوږد لې
 چې دا نگرينانو بوږوخ هم په بالا حصار کې پروت
 دى . خو کاکه شيرله کوچى ويغلې سره ژبه کړې چې
 هغه په ورته راوړي . هغه په تول ژوند کې ان دځمکې سر په پيه
 هم ندې حاضر شوى چې خپله ژبه اوځمکې هود مات کړي . مگر

ېدې د اود ه دی چې هغه خوځېدله (هشته نفر ی) هم په

همدې بالا حصار کې تیره کړېده اود بالا حصار ټولې

اړخې لوېشت په لوېشت او لوټه په لوټه ور معلوم دی .

هغه ته دامیر صاحب د دربار ، دامیر صاحب د مجلس او

لید نوگتنو ، دامیر صاحب حرم سرای او ان دامیر

صاحب په حرم سرای کې دهغه دخوب ، خوړو ټول لځایونه

پوره ور معلوم دی . او دې شوې بالا حصار ته

دور تللو له ها ره چرت وهی اود هره شپه یس له خانه

سره مېاشپه بالا حصار ته د تللو زلاشه باسی ، ښه پری

فکر کوی او د اد خانه سره منجوی چې هغه باید هغه

وکړی . ؟

ېدې کې پوځل بیا د اشتهې د تور په خیال زړه ته

ور لویې چې دهغې په سهین وچولی را پرېو قلی او

سرو نو یې دهغې ددو اړو بارخوگانو ترخو ا حلقې
 خوړلې وې او لکه دما را نوږه غیر یې دهغې د سوهن
 سووږ می مخ، سرو اناری بارخوگانو او د ووبر پښنده
 با دا می سترگو هر انې ما تلې . دې خوال اوږ دې
 شویې دشیر په افکارو کې ریښې وځغلولی . اود اسې
 کاکه شیر اوږ ده شپه ژوندی او په و پښه ترنژ دې
 هر با نکه پورې راوړ سوله . خو لا چرې با نکه شوی نه
 و ، چې دشیر سترگې په یوه آرامه خوب سره پټې شوې
 لږته یې په خوب کې و لید . چې په خمد اخند اڅاړه
 غړی دهغه غوړې ته ورغی . خو سم له دې سره چې شیر
 څواری هغه په غوړه کې تینګه کړی ، ملا صاحب دالله
 اکبر « دسبا دلما نځه آذ ان کوی شیر را پانځیوی
 کلامه وای او مخی چې دسباد لما نځه له پاره اود من
 تازه کړی اوپیا پیل ملگری هم لما نځه او او دامه
 ته راپا شوی .

* * *

* * *

کا که شهر خوله پیش تپضه ، سیلا و ه او تلو ار
هر شه تیار کپی او ویش ناست دی اوچی کوری
شبه هه هغه شوه ، نو پر ته تر دی چی شوک بی هه
وتلو پوه شی ، به آس مهر پری او له کلا وخی او د
امهر صاحب د تخت دغمه و به را ورلو پسې خوژی پری،
شبه له نیمای هم تیره ده ، سپوږمی د شهر د روازی
دغره به یوه کنده وکپی دلو بد و به حال کپی ده او
د پهلور و ستیو و را نکو د خا در به را تولو لو
سره به ها را باندې توره تر ویدی و زرو نه
خپرویی .

پدې کپی یو سپوږم شیر د ر و ازی له غره هغه
د خواجه خور د ک له ددی ورو ، ورو به بالا-
حصار و ر شکته کیږی ، پدې حال کپی هغه یو جنگی
سپوږم رځکای ری ، مگر هغه کا که شهر دی چی هوا پری
په همدې یو محان له یوی با چاهی سره لاس و اچوی
او شه شی چی هوا پری هغه ترې را وری .
خو او من چی به بالا حصار خوژی نو دغمه و راوړل

بې یو از ینی مقصد نه دی ، هغه غواړی چې په بالا-
حصار کې دا نگر یزانونه استوگنې او موجودیت
په باب هم معلومات پیدا کړي او نگر یزانونه
د خطر د زنگ په غور د اخیر داری وړ کړي چې
افغان هم کولی شي هغوی ته لوی سرخوږی
او کړ او پیدا کړي ، اوله دې امله کله شير
د هرې پېښې کیدو ته ځان چمتو کوي .

کله شير د غره د کنډه و ترڅو ادبوي ونې ترڅنګ
له آسه راچکته کيږي . آس د ونې په دې پوری
تړي او پخپله ورو ورو د بالا حصار دلوید پشې
خوا پاڅه او د ډیرین دیواله خواته نژدې کيږي او د دیواله
په خوا کې تر ډېره ځا په مخکې ځي ، خو چې په دیواله
کې له پاسه یو درز پیدا کوي ، نو په ډیر تلو او
ټنگړی له سره را خلاصوي ، په یوه سر کې بې یوه
غټه او اوږده تیرید تړي او د دیواله درز ته بې وړ
اچوي . د تیرود سره لگیدو او اوږته پورته کيږي او د
تیارې شې په چوپټیا کې بې غږانګا زه کوي . شير

ښه په دقت غوږ نوسی، چې څه کوی. خو کوم عکس-
 العمل نه احساسوی. مگر تیر ه د دیواله په درز کې
 کلکه پری. شهر شو واره هغه ورو، ورو کښوی
 او چې پوهیږي ته به د دیواله په درز کې ښه کلکه
 شو به، نو د پکړي په نهولو سره لکه چوړ به
 دیواله ورځیږي، آخوالي دو، تنه پور، داران
 و ښی، چې گرځي او پور، کوی. خو شېر درنگه نه
 کوی، پکړي تر سلاتي، لوسې یو هام ته ځیږي
 اچوی او وروسته بیا دهغه ها ته وراوړي او د
 لږې شیبې له پاره دیوه تیاره دیواله هوا ته
 د رږي. یو پور، دار، هې دهغه دځان راغورځولو
 آواز اوړي، نا پور، تکمان خوړي او په وار-
 خطا، یو اوو پری سره مخی او هغه یې سها ځیږي
 او پور، دار، په ځاړنه او لټه لاس پورې کوی.
 خو کاکه هم د وخته سلاوه تیاره نهو لې ده دا

د کاکه شیر خا مده ده چې د تو پک جگړه یې له خوښه یږي .
 هغه عقیده لری چې د تو پک په جگړه کې سیرانه او
 نارینه توب نشي پکا ریدي . ان دغشی وېشېل د کاکه -
 هور له شو ډیري ، لځکه د احم له لری ، وېشېل کویږي .
 کاکه شهرته د تو پک جگړه دنا سردی جگړه ښکاری
 او همداسې دی چې د هغه ټولې وسلې همداسې دلاس
 او گریو ان جگړې دپاره دی . ان همد او س هم چې
 په بالاحصار اختلی ، هم ټولې همداسې وسلې لکه پیش -
 قبضه ، توره او سولوه ور سره دی .

سپاهیان لا هم د غېر د سولو مو لو په لټه کې سرگر -
 دانه دی ، چې پدې کی ناڅا په د یوه معنا فظ کاکه
 شیر ته پام کوی او څه چیغه هرې کوی ، شهر
 پوهیږي چې هغه هر نکي دی ، نو تر څو سپاهي مخان
 خوزوی ، شیر په یوه خون هرې حمله کوی او په
 خپلې سولوي یې سر له پد لځه کوی او تر ژبې لا ندې
 وایي :

- پر ننگه خوږه ! ته څنگه دلته د زمر و په محالو کې

ډېر سپا کوی . . . ؟؟

ددی کښ و کړپ په او ر پد و سره په منډو
دوه تنه نور گزیده سپاهیان هم د پوهی لمای ته مخا نو نه
رار شوی او پر ننگی سپاهي پد اسی حال کې په خا ورو
او وینو کې په شتید و وینی چې سر یې لکه د زرد کې په
څیر ترې قلم شوی وی . شیر دیو دیواله خواته په تیاري
کې تیارو لار دی ، چې پدې کې اوري له دې دواړو
څخه هم پوتن پر ننگی دی خو پل یې کابلې او افغان سپاهي
دی . د شیر په زړه کې څه جوش او د وطن پالنې جذبه
راپار پوی او دا وار پرته قردې چې هغوی دی و وینی
خیل وار پرې پوهی کوی او په پر ننگی سپاهي د اسی د
سپاهي پر له پسې کوز از و نه کوی چې په در هم
کوزا ر هغه له هغو هورخوی او له دې سره سم چې
افغانی سپاهي غواړی په شیردزه و کړی ، د د شیردا
کواښ یې سر قره ایه لېزو ی چې :

سپام گوره دزه ونه کړی . . . زه پر نگیان وژنم
 چې زما اوسه دواړو دهنان دی . . . چې نا بللی زما
 او ستا په کور راغلی . . . ته نو څنگه په یو . خوړ
 برنگی ما وژنې ، خو که چیرته ته د خاورې نو کر له
 اود هغو نو کړې ، نو ایا را ته سمه وو ایه . . . زه
 حاضریم چې له تا سره به هم سمه لته معلومه کړم .

زلمی سپاهی د هیر په ځیرې احساساتې او هېجانی کړی
 او په زهر ده کاکه هیر ته وایی :

سپام چې ماته به دېر نگیو نو کر نه وایی ازه د هېلې خاورې
 نو کر یم ، خوشه و کړم چې اوس به دې جیل کې اسیر
 شوی یم . . . زه پخپله د هغوی وینو ته تیری یم او چې
 داسې ده ، نو . . . اوس ته له دې هاڼه ولاړ شه . . .
 هغوی دې نوسی ، چیرته هاڼ پت کړه . . . چې هر څه

کپړی، کپړی ده، خو ته هدا . . . و ژنی دې . ! !
خو کا که شهر په تیت او از اوجدی له جې سپا هی ته وایي :

- محمد ته په ما پسې نه کړخه . . . ته ولاړه !

کابل سپاهي چې له عجب وضعیت سره مخامخ شوی، سخت
و اړخطا دی، بیا هم د کا که نه وړ د وینا چلېدنه مخه سپوروی او په
بهره یو ډول تر هیدلې او و اړخطا ر وایي . هر هم
ددې وایي له سپورو او تیارو ته ځان مخامخ نه وي وایي
ته رسوی، چې هلته دا شهر د خوب ځای دی . سپڅله
زینو پورته کپړی او د هغې خونې د هلیز ته ځان ور رسوی
چې هلته امیر یعقوب خان پېدم دی، د د هلیز په سر کې
د هغه ځا ص حاضر باغي هسې چې پر یوې پستې غوکی

ناست دی او قکویه یې کړې ده. لخواړه سر خوب دهغه
سترگې وړ پټې کړيدي. دده لیز په سراو های کې دوه
روپانه مشا لو نه لگيږي او ده لیز سر تر سره یو څه
رو بیا نوی. شهر سیلا وه بیر ته تر ملا لمر وی او پیش-
قبضه له تیکې راهیسی، پشې لوغوی، هر مخ ځی او بیا
ورو، ورو دهغې کوټې دروازې خلاصوی، چې دامیر
دخوب کوټې ته بله در وازه لری. شیرداد روازې هم
و رو خلاصوی او له نهم کینې در وازې څخه دامیر
دخوب کوټه او دهغې کونجونو نه بڼه له نظره تیر وی
په کوټه کې کراره کړا ری ده.

یعقوب خان دخپلې مور منې سره څه لڅ څه پټ په
خواره خوب ویده دی، شخې پو نری ور په مین اوږد کمیس
چې بڼه یې سر تر سره لکه چینه خلاصه ده او ښکلی هو من
پارونکی اندامونه او مین صورت یې ترې اوچته ښکاری
اغوستی اولاد لمان له ډیرو برنوخه یې داناز که کمیس.

هم لارې شوی ، داسې ایسی چې غږې دې له امیر سره
 ترډېرو عیاشی او مستی کړې وی او بیادې خوبوړې وی .
 د هر ژبې په یوه کنبج کې یو شکلې فانوس له پیټیکه او
 غمغښتی رناسره کوټه یوڅه روښا نوی .

د پښې دلوخ لېر خان او بې سورت ته لویدو په لیدلو سره د
 شیر له سترگود اور بڅری الوزی ، نو تر هر څه ښکې غمغه
 قد یغه چې د غږې تر پښو لاندې سر وړل شوی پرته ده ، را اخلی
 او هر څه چې بې او اروی . خو امیر هسې پر غږې پروت دی
 او د باچاهۍ پر تخت بې غمغښتو اړه خوبونه کوی . کاکه
 شمر هم نور درنگ نه کوی . یو و او رو ، ورو د تخت گرد
 چارې پوره کړی ، خو په دې خوا شیبې وینې چې په تخت کې
 بودا نه غمغښت هم نشته .

اکه اربان پاته کیږي چې اوس نوڅه و کړي ، یوځل بیاد
 تخت څنډې او شاوخوا ښه له نظره توروې ، خو پدې کې بې

یوناڅا په د تخت خوا ته پر یوه سبز باندي د دوو گیلانو نو تر
 خوا د پښې گانه تر ستر گو کږی ، چې بنا یی له ویده کید و
 مخکې یې ایستلې او هلته یې ایښی وی . نو د هغو خوا ته
 ورځی او چې له هغو څخه د سرو زرو یوه ښکلې غاړه کی را پورته
 کوی ، که کوری چې خوداني د هر ښکلې سره پر پښه لعلونه
 هرې لگول شوی ، چې دانا نوم ر ناته لکه ستوزی ځایږی .
 یو ځل یې ز به غواړی چې غاړه کی په جیب کې واچوی ، خو
 دستی یې دا خبره په زړه ور گرځی چې هغه غوغلاته ندی راغلی
 بلکه یوازې غواړی خوداني شمې بوسی ، نو د خپلې هیش -
 قبضې په تیرې څو کې باندي دغه یو په را شکولو پیل کوی .
 هلوړغمی ترې راوهاسی او چې کله غواړی بل شمې هم ترې
 راو شکوی ، ناڅا په یې غاړه کی پر گیلانو نو باندي له لاسه
 لویږی او دهر ننگ او هر ننگ له آواز سره یې اهرهم
 ناڅا په تکان خوری ، راو پیږی او سر را پور ته کوی
 او چې کله یې ستر گې په کا که شیر لگږی

نوسم دم پخپل بجای کيښي . شوو مخکې تردې چې شه ووايي
او يا چاته غړو کړي نو کاکه هر ځوله پيش قېضه ورته سموي
او بيا لوبه زهرده خوښت آواز ورته وايي :

- هام يعقوبه چې لاس له پښو مېطانه کړي او آواز دې
پورته نه شي که نه نو سر به دې قلم کړم . زه هغه څوک
يم چې به لسه او ورو مخې مې به تاد بندې به تو که پوره کړي
پوه شوي !؟ شير يم شير . . . کاکه شيراد !!

ا سیر ما بنده بده کيږي ، نو هسې چې توره وړه پوره پې له ژبې
سره د ژبا تې و ږي او وار مېطاني له اسله ريږدي او دواړه
مترکې پې هيرته برنې پاته دي پري پري وایي :

- ته . . . ته ، غل پې ! ؟

څو کاکه شير چې لکه د زړې به شير به ډېرو باره هغه
- رېږدي پيش قېضه به لاس و لارې دي ، خواب و رکوي :

نه يعقوبه ! ... زه غل نه يم زه په غو دانو غميو پسې
 راغلی وم ، هغه مې و اخستل خو مالا ان هغه غاړه کي وانه-
 خسته چې دا غم مې ترې راوشکول . . . له مانه دا غمې
 د پاچا د کور غمې چا هوښتې دي ، نو دا چې په هره بڼه او هر
 څنگه چې کړم ماته را پرول او داده اوس مې تر لاسه
 کړل .

دا پناه پسته غمې يوازي د کاکه شهرد محبوبې د غاړه کي
 وړدي . هوزه يوازي په غميو پسې هم نه يم راغلی ما له
 همدودي راهيسې غو ټپتل چې تا و کورم . . . تا چې
 زموږ په ملک او پارانۍ خا وړې نه پر ټنگيا نو
 ماته سودا بازي کړې ده . ته به دې پوه شې چې زه همدا اوس
 هم کولي شم چې ستا له توره غلام ول ساز کړم او د ملا ستيا له
 دې ترمو و نکي ژوندانه هغه دې بيمه کړم چې ته يې د
 پر ټنگيا نو په سيوري کي کوي . . . خو نه زه

خو اړم چې پوه ورځ نه پوه ورځ تابه تور مخ دخلکو په
 وړاندې د خواب ویلو له پاره دریدلی ووینم، ځکه نو ستاد
 ناولې وینې په توپولو خپل لاسونه نه ککړوم... خو گوره
 یعقوب خان! نور زه درنه مخم مگر هام چې څه خطری کار ته
 لاس ور نه وړی او که نه نو بیا به رانه په هیڅ قسم خلاص
 نشی.

د یعقوب خان نور زبون وهل شوی، گڼک او کله، سخت
 ویریدلی او راوتای سترگې کا که شهر ته برنډې برنډې
 گوری. خو کا که شیر په همدې خبرې هسې چې دهری په
 علامې دنری موسکا خپه یې پر شونډو کینی، دهغه له کوتی
 راوځی او دروازی په هغه پسې تری. که گوری چې شاو-
 خوا سخت شورا ورو وږی، ان دومره چې داسیر صاحب
 خاص حاضر باش هم ویش شوی اود حال دملو مولولپاره
 ښکته شوی دی.

کا که شیر پدې باوری کېږی چې ټول پر نگیان او
 دهنوی تالی غځی پرې خبر شوی او په هغه پسې گرځی، مگر
 هوسره یې پروانه کوی، خپله توره داوارله ملار اخلاص
 صوی او په احتیاط دې ورو، ورو د پوالونو تیارو ته له

دې ځای هغه پکته کېږي. خړسږم له دې سره چې غواري
 بیرته د بالا حصار ددېرین د یواله یوه سم ځای ته ځان
 ورسوي، نو یو تن پر ننگي سپاهي هغه وینی او په هغه پسې لا لېږي.
 نده سپاهیا نو ته یې د نیو لوناړه کوی او پدې کې له هرې
 خوا خوتنه سپاهیان پر کا که شیریرغل وروړي، د یوه تن
 او خوتنو تر منځ سخت اخ وډب نیلی خو کا که شیرداسې
 تورې وهي، چې هلو پر هر یوه مرگونی کو زار و نه کوي
 داسې چې په درلنگ شیبې کې یې غولا شو نه تر پښولاندې
 لویږي. سپاهیان پر کا که شیر هم سخت گوزارونه کوي،
 خو مگر کا که شیر ته داسې واړه تپونه، تپ نه پکار دی اوله
 اصله ورتدغه پاسلر نه هم نه کوي.

چینغی او شورساور جوړېږي او په پای کې خو تده
 سر ته ری هغه را نیسی وسلې یې ترې اخلي او په کشولو سره
 غواري هغه چورته بوزي. خود بالا حصار پر دارالسلطنتی د
 کا که شیر ورختل او پرغل لکه د یوې قوی زلزلې په توګه
 ټول بالا حصار له زولې ډان دو سره چې کمنار یې هم نه
 خو به را پاخولې او بهر ته راوتلی دی. او سپاهیان هم د
 هغه له امره سره سم کا که شیر هغه ته ور ولی. لکه دا چې هغه

پخپله سپا هوا لوتنه ددې بېپا که زړور افغان د نیولو امر
کړی وی. کمناړی او نور لوړر تپه پر نګمان پرته له څه یوه
ښتنې دامنې او باور کوی چې دا باور لمخې د کابل د خلکو
په ملي مقاومت پورې تړلی مجاهد دی، خو هغوی ټول دې ته
سخت حیران دی چې هغه څنګه په یوه سر په یوې دارالسلطنتې
یرغل راوړی او دلته یې د پر نګمانو په وژلو لاس پورې
کړې دی.

کمناړی په خوبو لوستر کویو ځل کا که شهر سر تر پا په
د شمال رڼا ته ښه له نظره تورو، کمناړی ته رپوت
ور کړ شوی چې کا که شیرملي مجاهد دی او چې هر ډول شوی د
بالا حصار له دېواله را اوښتی او په ایک یو ځان یې او تنه
پر نګمان وژلی او درې تنه نور پر نګمان یې لږ و و تنو
افغانی سپاهیانو سره سخت تېهان کړې دی. کمناړی هسې چې
اووېدې هیڅې هغه ته پر ندې پر ندې کوری، غه څه ترې نه را-
خوړی. هغه هم دې ته حیران دی چې کا که شهران د یوه
ټوپک یا غه ملي توډې و ملي له ډر لودلو پرته څنګه دومره
پر نګمان وژلی او تېی کړې دی، خو به زړه کې کمناړی پخپله
هم چې کا که ښه رتبه نظامي ولاړ دی، د شهر د سپرني او

هیڅکله کپې هیرې پهلید لوله هغه څخه یو ډول ترهه کوی او
ویر یوی، نو ترجمان ته وایی، چې له هغه څخه یو چټنه
و کړی چې د څه دپاره راغلی؟

کاکه شور په ډیرو یار او ډې پورته اچوی او په
هسکې غاړې او جذبې سره وایی:

-زه دې تدر اغلی يم چې تاسو پرنگوا نواو ستا سو
نو کراسیر ته دارو بڼانه کړم چې نور ټول افغانان
ستاسو په راتلو خبر شوی دی او انوی که سباله تاسو سره
په رانه مه د ان حساب کوی. ما دا د خلکو پیغام راوړ -
یلدی. هو! موږ د یمن ناخبره نه و هو تا سویی دادی خبر!!
په دې خبرو دکمناری له شورې هم رنګه نښتی او په
زړه یې لږ زه بریوخی، نو تر جمان ته وایی چې هغه ته ووايي
ته به رښتیا هم د هر قور زن یی، خوراشه له ملی سجا -
هد ینو سره همکاري پرېو ده او دلته زموږ د یوه غټ
منصبدار په حیث در تپې او مقام خاوند شه!

موږ به تاته هر هغه څه چې خواړی دوکړو. . . ستا داد
نن چې توره او کار یوایی زما سخته خوښه شوه. . .
اوله دې پس په یوې سکر جنې همدا زبا توی:

پر نګوان کله له خپلو دښمنانو سره داسې دوستانه
چلند هم کولی شئ. خو کله چې ترجمان د خبرې کاږه
شیرته ترجمه کوی، نو هغه کتکت خاڼدی اووایی :
- په دې ډاډه اوسه چې هیڅ رېښتیني افغان به ستا مو
د سر ټیټوب ځنځیر غاړې ته وانه چوئ . تاسو زموږ
ملک برغل کړی اولکه چې پخپله دې وویل وس یو د
بل د ښمنان یو . . .

موږ تاسې له خپلې پاکې خاورې څخه هر څنګه چې کېږي
لکه چې په زور راغلر یې همداسې په زور بهر ته شړواو
تر هغو به ستاسې هر ضد له خپلو مبارزو لاسوا نغلو چې
لکه د پخوا نیوجکړ و په څیر مونیم ژواندی بهر ته خپلو
ملکو نوته ونه لېږو !!

کله چې ترجمان دګا که شور خبرې کمناری ته ترجمه
کوی ، زود هغه وچولی وارتر واره لا زیاتې ګونځې
راوړی اوسپنې ګردې چشمنې یې په پوزې راښوئېږي .
هغه پوهېږي چې دی هم له هغو کسانو اوسپارزو ښوڅخه
دی ، چې ژواندی پاته کېدل یې کېدای شئ دانګر پوزانو
له پاره دې سر خوری پېدا کړی ، ځکه هغه ورسره لاره
نه وړی اوله خپلې خبرې نه اوری .

سره ددې چې پدې خبرو د کمنارۍ زړه ډیر سخت
کاکه شیر ته پخه شوې، خو پداهم کوره چې دغه له پاره او
د کوم سواست له مخې، د بالاحصار داسېې قوماندان
ته وایی چې هغه اوس په هغې بندې خانې کې چې له بالاحصار څخه
بهر شوې جوړه شوی او غوټنه زورافغا نان هم هاته بند-
یالادی بندې کړی. خو ترجمان لاه کمناری خبرې نه وی
ترجمه کړی چې کمناری په ډیره ډیره د خپل کار د لیدو
په چپکو سهاهیاناوسره دهغو انگرېزي عسکرو لیدلو ته ورځي
چې د کاکه شیر له خوا تېر یاوژل شوی دی.

نژدې سپیده چاودمهال دی، د سباوون سره هوا چلېږي
هرگان آذانونه کوی او په لرې افقونو کې یوه خفیه
رناورو، ورو پر آسمان راخوږېږي، دوه تنه پرتګي
توپک والو، پرچپکو سهاهیانو کاکه شیر د زندان په لور
خوژولې دی، خو له بالا حصاره دوتلو پس یوې وړې
کوڅې ته لږسیدوسره سم کاکه شیر یو ناڅاپه اونا بیره
پریو سهاهی حمله کوی او له خوږولې انګړنې سهاهی
څخه په پوځیز توپک اخلی او هو چې هغه بل خان غوڅوی
نو کاکه شیر له توپک د سوتې دکار په اختلاو سره

هغه داسې په تېر وهي چې توبك ترې لويږي .
 پرنگي سواهوان چې دتوبكو په له لاسه ور كولو سره
 خپل مركه ختمې كنى ، نو دوه خېلې او دوه پردې سڅ
 په بالا حصار تېشتې او كاكه شور تر يوه مخا په هغوى
 پسې مېغكي كوي ، بيا زما په كېښي ، په يوې كونډې
 كېږي ، پوتوبك رااخلې اود پرنگي مچاها نو په لويو نېجه
 نوسې ، اوچې پدې كې نابېره په منډو منډو كې پود
 هغو نه پوخل تر شا كوري ، نو داسې وېره يې پسې اخلې
 چې ته به وايي ، كاكه شير په هغوى باندې ددوې
 كولو له پاره نېجه نهولې وي .

خو كا كه شير تردېر وتوبك هم پسې نوسې ، داد هغه عادت
 دى چې دېمن په توبك نه ولي ، دا كا كه شور ته ناسردي
 ښكاري اوچې وينې هغوى به لري هول ، نو پوهوايي
 دزېسې كوي ، د بالا حصار ددروازې محافظين هم غوږ-
 له پسې دزې كوي ، ددزو آوازونه د سبا وون مهاله په
 چوپټا كې په ټول چار كې انكازې خپروي خود دزوله خپلې-
 كېدوسره سم د نزدې جومات ملا سبا د لمانځه له پاره
 آذان كوي او كاكه شير پداسې حال كې چې پرته
 دواړو مړوندونو او ځي وزانه باندې غوتېدنه اخلي

اولیکې لویکی توده وینه ترې بهیرې ، لمان جوړمات ته
رسوی اوورننه وخی . توپک کوښې یوې خواړدی او
بیا نو په داسې بیغمه زړه لکه چې هېڅ ندوی شوی ، خپل
زخمونه پخپلې پگړۍ سره تړي ، اودس کوی او دیوه
سره غازي په توگه له نورو مسلمانانو سره یو لځای د
خدای په حضوردرېږي اودوه راتته شکرانه زفل هم
ادا کوي . له دعا نه پس له صدفه راوړلایږي ، خلکو ته
لمان ورپېژني او هغوی ته تیر شوی حال وایی اود د زوعلت
ورته هرگندوی ، پدې کې ملا صاحب د اسلام او افغانانو
دېری او دکفارو او هرنگیانو د ماتې له پاره دعا کوي
اویا نو ټول له ونځ کوونکې دکاکه شیر تر شاوخوا
راتاوېږي ، لمخنې یې په غېږ کې نیسي ، څوک یې مخ
پکاموی ، څوک مبارکی ورته وایی او لمخنې هم شا باسونه
ورکوي ، دوه درې تنه نور خپل لمانروانه ورکوي چې
په یې له لمانه تاوگړي ، توپک ملا صاحب ته په جومات
کې پرېږدي او هغه یې هم په یوه سیم لځای کې پټوي .
په همدې جومات کې مولوی صاحب دوه تنو ته وظیفه
ورکوي چې په احتیاط سره ولارشي اود کاکه شیر آس

دهغه کورته ورسوی . بیا نو کاکه شهر دیولوی صاحب
اونورو مشرانو او سپین زېږو له یوې لوبې دلې سره له
جومات نه راوولی . که گوری چې پر ننگې سپاهمان دتلاش
له پاره راوتلی دی او تولې لاری یې نیولې دی . خو کله
چې هغوی ویلی چې له جوماته راوتل ، نو یې له تلاش
خیخه صرف نظر کوی . کاکه شیر ددې سورانې له امله
اود مشرانو او سپین زېږو ددرنښت اوله هغوی سره د
خپرو کولو له پاره هغوی ته بلنه ورکوی او هغوی هم په
ډیری خوشحالی دسپاناری کولو له پاره دهغه میلمانه
کهږی . کاکه شهر له هغوی سره د پرانگیانو په وړاندې
دجهاد په باب اوږدې خبرې اوله هغوی سره یولې کولې
پریکړې کوی ، سره ددې چې زړه یې داسیر دهمو
دراوړلو په خاطر له ډیرې خوښۍ توپکې وه او دډیرې
خوند او خوښۍ دټوټو در دترې هوروی .

له پرانگیانو سره د کاکه شهر دتورې اوجنگې او
په یوه ځان دهغوی له بسته پوځ سره د مقابلې اوږې
کېسې د کابل دزیاتو خلکو خولو ته لوېدلې ، ان دملې

مجاهدينو تنظيمونه هم پرې خبر شوي اولمکه نو تر دې
وروسته کوم کسان چې د کاکه شهزاده دې تورې خبرې
هغه ته د کاکه غازي خطاب کوي . او که همدې دادي
پوره يوه اونۍ له دې پيښو څخه تيره شوېده ، خولا هم د
کاکه غازي دميرانې کيسې دورلې له دېرو تودو خبرو
څخه دي . خو پخپله کاکه شير پښه زړه وې پروا پخپل
دوکان کې ناست دى اولاهم د لښتې د چمکلي په
اند پښه کې دى چې اوس د لعلو د بر پښه
هميو په لگيد لوسره غوچنده زيات له پخوا پدې شوى ده .
لور ساسپښين دى ، خون له هغه سبارا هيسې پولو
څخه سوړاو په زړه پورې باد لگيږي اودغو توتو د ر من
درمن سپينو سر گرځان وريځو سيوري کله کله د لمر
تودوخه پوځه کموي . کاکه شير په چمکلي خوله وروستى
خوا رى هم کړېده ، خولا هم ډاډه نه دى چې آهانه به د
کوچې لښتې خوښه شي او که نه . . . نو هسې چې چمکلي
بې په لاس نيولى ، هغه بيا پسته گل ته ور ښکاروي او
ترې پوښتى :

بيا پسته گله اوس نور پته ووايه چې چمکلي څنگه

شوه ؟ . . له پوهيږم چې لایه هم د کو چی پینځلې خوښه
شی او که نه ! ؟ . . نن یې ایته ده . . . پسې به
راشی . . .

خوښځکې تردې چې ښایسته گل څه و وایي ، د شیر
ستر کې د کوڅې په لرو برخو کې په هم هغې مستې مغرورې
کوچی لښتې لگيږي چې داو ارله یوې بلې بوډی کوچی ښځې
او یوه پنځه شپږ کلن ماشوم سره په ډېر ناز او نخر و
دهغه ددو ګان خوا ته راروانه ده . کاکه شیر ته دڅه
عجیبې او نابېره خوښی احساس پیدا کيږي ، لکه چې کوم
ډیر قیمتي شی یې مړندلی وی ، لکه چې په زړه کې یې د یوه
پسرلي ګلان راتو کیدلی وی او نری باه یې په ناز تاز
انځوی او د عطرو ډکې وږمې یې د کاکه شیر زړه او
د ماغ تازه ګوی . لښته دهغه دو ګان ته را رسېږي
خو بیا هم هسې پلانونیولې ، مگر په خندنی څیرې او وڅوڅی
سره ددو ګان تر مېنې درېږي ، خو ښځکې تردې چې څه
و وایي ، کاکه شیر په ډېر شوق او په موسوډلې ټټې هغې
ته وایي :

- لښتې استړې مه شي . . . په خیر خورا ښه ! ؟ . . .

لټه له ډېرې حیا پر پېنډه تورې نا هې دا رې
سترگې غه شپه بڼکته اچوی او هسې چې پر تنکیو کلاهی
شوندویې یوه خوږه موسکا غورږی وایی :

—خواره شی . . . دچمکاي وړلو هسې راغلم . . .
اویا دکا که شیر دډاډینې له پاره زیاتوی :

دا بودی مې نیاده . . . خوږ و نوڅه شی نه اوری
اود اوړکی مې هم کشری و رور دی یوه لیون ترها
غوندې دی، پدې کې یو و ار دېلو له غنډې غلچکې
کا که شیر ته سترگې وراړوی ، او دغه میړنی شیر
اوجذابه پخه له نظره تیروی ، او بیانوپه کراره او په
خاص ناز او سکیز سره شیر ته وایی :

—رښتیا ژر کره ! . . . زمانوم دې له گوښه زده که ؟
هر ته حیا درېږی او هسې چې موسکې کیږی ،
سترگې تڼې اچوی ، خو منږ وړه لښته خپلې پلواو غه
دسترگوله منځې پرته کوی او غه شپه په خلا خلاخو په
مینه مینه شیر ته گوری اویا په موسکاسره ورنډوی :
—خو گوره که دچاډ نامه زده کول ، څه په کاروی ،
نور ما هم ستا نوم زده دی هې کا که شیر ز رگر

نو سهری ... قاز سوږ په چم گا و نه کې ډیر خلک په ژنی
 . . . ان زما مور هم هوغو مله له تانه گانې اخستی دی
 همداغور والی مې هم ور راته ستا له دې دو کانه اخستی
 د پېغلې د دې خوږ و خبر و په او ر ښو سره چې
 کا کاشه رته اکه د پل پلور د یز او چغند و په مور خونډور
 اوز په را ښکو نکې ایسی ، مور ته د کوچې پېغلې له
 مړه ناکه کتلو شغه بله سو دا لوبړی اوله دې سره
 د هغه په زړه د خوشی یو . بله هغه را اوړی
 او دا سې انګوری چې کوچی پېغله هم له هغه سره
 د پارانې خیال لری . له ډیرې خوشی یې موسکا پر
 شونډو غوړ پړی اولبته تې وایې چې د د وکان د قفسې
 تر څنګ پر تختې کهنی ، اولبته هم لکه دا چې هم دې
 ست هو پتلو ته ستر کې په لاره وه ، هسې یې پر وا په خپل
 اوږده ته کرې کې لمان شته را نغاړی او پلو نیولی د
 قفسې تر خوا پر تختې کښینی . بودی کوچی هم چې ډیر .
 ستو مانه شوی وی ، د د وکان تر خوا د یواله ته ډډه
 لګوی او ماشوم ملک هم لکه چې نوی چار ته راغللی وی
 کله دې لمانی ، کله هغه لمانی ، کله دده خولی او کله
 هم د هغه خولی ته حیران ، حیران کوری او پخپله یې هم هر څه

ته خوله خلاصه هاته کيږي . پدې کې کا که شير
چمکلی را پورته کوي او يو ډول زړه نازې ه هغه به
دواړو لا سوفو پلونيوالي کوچي پيغلې ته ور وړاندي
کوي اوسره ددې چې نه پوهېږي کوچي لښته به پي خوشي
کړي او که نه ، بيا هم په يو ډول خوشي او وياړ
سره ورته وايي :

- دادی لکه چې ویلی دي و، دامیر صاحب دکت غمی
خولا غه چې د هغه د سیر منې د غار کی غمی به هم راوړل
او پدې چماکلی کې به در ته کښول . . . خو لاهم
دا ده نه يم . . . نه پوهېږم چې ستا به خوشی شي او که
نه ؟

د ټکلی چمکلی سره برېښند ه غمی دلښتې ملالې سترگې
برېښوي ، سخت به خوشيږي نو به چې په دیر شوق
چمکلی د شیر لښه لاسه اخلي به یوڅه به یواړی شور ته
وايي :

- تهر هتما وای زړه کړه ؟ دا دامیر صاحب د
سیر منې د غار کی غمی دي ؟

کاکه شیر دهغې دېا د له پاره ورته د غمېدو د
 راوړو کيسه کوي اود خپل پي لاس د هغه يو تپ نشي
 پخپل سر و نډباندې ور پکاروي چې اوس بهر ته په
 رغيدووي . لښه هې چې چې چمکلی يې لاپه لاس کې ده
 دخپل او د داو تور تيکري له پلوه کله کاکه شهر او
 کله د هغه د پروند تپ ته گوري . او دې شديې له ډيرې
 اريانتيا غلې پاته کېږي او بهالکه دا چې د شیر مهرازه
 دهغې هم مخته خوښه شوی وی او پرې وياړی په وسيدلو
 شونډو شیرته وايي :

.. زړ گره ! ته په رښتيا هم چې د زړه لري . . .

تر زړه لا هم زړه وريې !

پر دې خبرې به هم دواړه سره خاندی ، خولکه
 دا چې شیر لاهم دا ده نه دی چې آيا دا چمکلی به په
 رښتيا ډير پښتې کوچی لښتې خوښه شی او که نه ، نو
 ترې پوښتنه کوي :

-خود او يا به چې خوش به دې شی لکنه . . . زه

خو دا هې گنم چې که هرڅه وی بيا به هم ستا د دې
 ښکلی صورت ورته وی . . . تالره هې گننه بيا یی

چې ته پسرې هاپسته شې . . . خو مگر دا چمکلی به
هوا ژې هغه وخت راته چمکې چکا . شې چې ستا به
مرمرېني سېوې وڅرېږي .

هنوی دواړه بيا هم سره خاوندی ، خولېسته شخه
شېبه پس هستې چې دېلوله غنډې څير ته څير څير کوری
به خاص دیکیز ترې پوښتنه کوی :

- زړگړه ! ستا به دې دوکان کې څو به دوسره
او به وی چې وی مخم . . . ترې یم .

شیر یو ځل به دوکان کې آخوا د یخو ا کوری
هغه ددغه شېبه مخکې خپلو دوو ورو شاگردانو ته
شخه سودا اخستی وه او هنوی یې کور ته ولېږل ، نو په یو
ډول آمرانه نظر پشايسته گل ته کوری ، خولکه چې هاپسته گل
هم به همدې یوه رمازه یوه شوی وی ، نور اها څېرې
کو زړی ، را اخلی او هسې چې له دوکانه به ښکته
کېدو ، دوه درې واړه به خلا او تر سفر کولاندې
دلېښې حسون مخ او جادوگر وسترگو ته کوری ، مخی
چې له پورته جوماته لېږتې ته تازه اوسې او به راوړی .
لېږتې او گا که شیر ته د زړه دخواله کولوله پاره .

چه فرست بر ابر بړی او لکه دا چې نور نوحه زحمت
 نه وی ، دواړه اوږدې شیبې په موسیدلو پټو پوښل ته
 کوری ، خو شیر لکه چې ډیره شیبه د پاوله همدې دلښتې
 د جادوگرو سترگو خوږو خوږو کتلو ته تاب نه وی را وړی
 او حوا ، ورت ته در بدلې وی ، څه شوبه سرتوبت اچوی .
 خو لښته له پخوا نه د شجر ښکلې او سپر نی شیر ی
 ته په مینه مینه کوری ، خدا پر وچې داشیبه په د
 کوچی ابر پښتې په زړه کې څه ورگرځی ، دهنې زړه په
 څه ترې هوا یی خو لکه چې نور نشی کولی او یانه
 غواړی ، خپله مینه دشهر د سردانه اوزړه را ښکونکې
 هکلمې شیرې تراغیزې لاندې ترې پټه کړی بیا هم اوږدې
 شیبې شیر ته کوری او داسې ورته په خیر لهر کوری چې
 ته به وایی په همدې کتو کتو کې له شهر سره دخوږی
 مینی او گله خو شعاله اوله مز وډک ژوندانه خپالو نه
 او انځورو نه یې دملالو سترگو په وړاندې تجسم موسی
 او گوړه چې دا یوه اونۍ به یې څه چرتونه د خاوند
 سره وډلې وی . لښته که څه هم چې وینی بودی نیایې
 کله نا کله تر سترگولاندې دهنې څاوه کوی ، خو

په دې زړه ډاډه کوي چې هغه څه نه وړي او ماشوم
ورور خو بې په هېڅ نه پوهیږي. خو د کا که شیر د
سینې بند یو ان زړه هم نور طاقت نشي راوړي، انداسی
ور ته ایسی چې که هر څه کپړي، ان څو ک بې په
دې حال وینی هم، خو چې یوه شیبه په ماره نس ددې
نری څوله کلو دکې اېښتي، ددې بیا بانی ځای پری او
کو چی پیر پېښتي پیغلې دینو کړي. د ده هم په زړه
کې ډېر څه گرځي، خو کوره چی د اېښتې د څیر څیر کتلا و
سره هغې ته خندا ورځي او پوښتي یې :

- زړه څنگه داسې په څیر څیر راته کور یې . . .

مین شوی خو به یې ؟ . هغه څه ښه وایي څې . . .

څنگه په څیر څیر راته کور یې . لکه څې نن دې په ما
خوار سینه راځینه دې پوښتنې د څیر په زړه کې دهیلواو
ارمانو هوتی کلان سهری داسې کنډی چې دی په ژوند کې
دلو سړی ځل له پاره له داسې پېښتې کو چی سره مخامخ
شویدی چې ترده ډېره زیاته زړوره ده، هغې څنگه وکړای
شول د د زړه خبره به همدې باده کی په خوله واوړي،
ښکاره ده چې ترکا که شیر هم زیاته زړه ورته او جرئت لري.

په بې کاکه شیر چې نشو کولی دا مخبره ورته
و کړې او دهنې له خولې دهنې خبرې دا وروږو په
تلو سه کې وه، په زړه یې نا بېرته خواږه ووریدل، لکه
چې دا صحنه په خوب کې ویني، کاکه شیر هم سل
زړونه یو کوی، په مزې مزې او ورو، ورو کوی
لښتې ته وايي:

- مین څه چې . ه . جادو گر و ستر گودې ليو نې
کړی يم لښتې! ستا د دې تورو با دا می پر پښه
سترگو کتوته د زمري زړه هم نشي تپه کیدی. . . تا پخپل
دې نازاین حسن سره په ما څه سخت جا دوو کړل چې
ستا تر هغه یو لخل لود لوپس پیا تراوسه نه محبوب لرم
او نه مې آرامی شته .

حیا نا که لښته ستر گې پښکته اچوی، دهنې په زړه
کې هم ډېر خواږه خیالونه سر را پورته کوی، خودا
مهال د کاکه شیر په زړه کې نا څا په څه ورکړی
او لښتې ته وایي:

- رښتیا لښتې! واده او کو ژده دې شوی ؟
خولښته چې له هغه لومړي سره ځایي دزر کر شیر

د مینه نا کو کتو په مطلب ښه پوه شوی ، هسې چې
 ځاندي ، سر خوروی او ټولو زموږ لې وایی :
 - نه نه ! کورده او واده خولا پر پرده څېلاد
 چا په نامه هوی هم نه یم . . . د کاکه شهر په زړه
 کې یوې سترې هیلې ته د رسیدو د اړینې لارې
 او له زما تې خوښې هغه داسې احساسوی چې جاسې یې
 ورکې تنکې شوی .

خو لښته په پوځه شکمن زړه زما توی : /
 - موږ مالداره کوچیان یو . . . پلار مې ملو خان
 دیرې پیسې او شته لری ، خو دې ته زړه نه ښه کوی چې
 مادي چا ته ورکړي . . . هسې خود پرونه و غوښتې یم . . .
 خو شیر لکه چې دهغې سره تو کې کوی په پوځه جدی
 لهجې ورته وایی :

- خو که زه دې له پلاره وغواړم ! ؟

لښته نا پوره سر را پور ته کوی کت و هی
 او ځاندي ، خو ژر خوله له خندا نیسي او هسې چې
 پراندې پراندې شیر ته کوری پوځه چر تی کېږي ، څه
 اند بڼه ور لویږي او زړه نازړه دیره شپه پلې خوا

کوری د دې هو بښنې په خواب نه پوهیږي. بیا یې هغې ته هم په ټول ژوند کې د اذیره سخته پوښتنه ښکاري. خو چې کله شهور ورته کلکېږي، نو لښته له یوه ساره اصولي سره ورته وایي:

- خدای پوه شه... نصیب (و قسمة) خپل کار کوی. کله که شعر یو څه ټکنی کیږي، مگر بیرته بیا یې د یوې امله واره و نکی هوښی څه پر زړه رااوری او له لښتې هو بښنه کوی:

- رښه! لښتې! ودې نه ویلې چې چیرته مو رولې دی؟ لښته اوږده شپه شعر ته په شکمنو سترگو کوری لکه چې غم د ویرې احساس یې کړی وي، نو له یوې شپې چو پټېلا پس ورته وایي:

- د باد آسمان غونډی په لهنه کې مو مینې دی... هو! د خپلو ته نژدې پرته یو...

پنایسته کل بیرته راځي او په کوزې کې راوړي او په لښتې ته ورکوي او پخپله د وکان ته پورته کیږي چې د اوږد غمیلو جام هغې ته ورکړي، خو که

ګوړی چې هغه ګوړی بر سر پوړ ته ګوی. هغوی
 لا بیا یې په جام کې دا و بوله چې موږ سره ندی آشنا
 شوی شته پسته گل پخپل محای کېښی او د پوړ ته پخپل کار
 سر ښکته ګوی، خو کاکه هیر دا چې په پوړ پور
 لږته ته ګوړی چې ته به وایې دهغې په صراحي
 شاري کې دا و پوړ پور پور لکه د مرغارو دانې شمیري
 او و یو بل بیا د ګوړی لږته ته د بې مثالې آسمانې ښکلا
 په سین کې لا هو کيږي، لږته ته دا و بوله چې موږ وروسته
 شکر ګوی او ګوړی کاکه که شور ته ور ګوی
 بیا نو چمکلی را اخلی او هیر ته وایې:

ښه زړه ګره! زه نو مخم... د چمکلی پیسې مې دې
 په دې د ستمال کې غوټه کړې دی... دا درواخله
 بېګا مې ټولې په آبا شمیرلې دی... پوره دی!

کاکه که شورغا ندی او لږته ته وایې:

د دې چمکلی بیه د پوره جکه ده... لکه چې هغه
 مې ستا لپاره جوړه کړې... یوه یې پدې روږه
 پوره کيږي... نو پیسې دې وساته، بل څه شی
 به پرې واخلي خو ګوره... که خداي کول نو

خلو ر پنځه و رنجې پس ضر و ر ستاسو کېږد یو ته درنځم
او له پلا ره سره دې گورم ... بیا نو که و هو .
هلمته به دې و گورم .

د لښتې پر تنکډو با ر خو گا نو له حېا نه سره
خا صه شو پېړۍ او هسې چې با غېږی کا که شور ته
په د اندېنې سره وایي :

- پوځمه راځدا ... موږ کو چوان د سولمنو ډېر خيال

ما تو ...

لښته په وچ زو ر گا که شور ته د چمکلی پیسې ورکوي
او د پیسو پر محای چمکلی په دستمال کې تا ووی . خو
کا که شور نه د پیسو په غم کې دی او نه یې چمکلی
ته عه پام دی ، هو ازې د لښتې په ژر با غېږه و سخته
تلو سه و رنجې . لښته ور سره په سینه مینه خو هو ډول
ژورې خوا شینې سره مخه بنده کوي او له خپلې
پوډی نډا او وایه ورور سره دهغه لډو کا نه
رو انږی ، کا که شور هم ترهغو چې لښته په اوږدې
او له گنې کونې د کې کو غې کې په نظر و رنجې
پسې کوری ، خو چې یې له ستر گو پناه کېږی .

لور اژد پگړدی ، خونړی اوزره تازه کوونکی باد چا پړی
 اودهوا تودوخه کموی . کاکه شیر پخپل سپین هیالی آس
 سپوردی او ورو ، ورو د هاد آسپاهو نږی په لور پر مخ لځی .
 دهغه په زړه کې راز راز اندېښنو سخت توپان جوړ کړی دی .
 په تیره بیا تر هر هغه زیات هغه لږک کاکه هیر زیات چرتی
 کړی چې همدا نږ له غزنی څخه د جنر ال محمد جان خان
 وردک له خوا ورته را رسېدلی دی او په هغه کې یې ورته
 لیکلی دی : د د زړه سره غازی کاکه شیر خانه !

له لوی خدایه دی روغ چوپړ او بریالی هوار م. مو
 چی د لته د هر ننگیا نو هر ضد ملی جهاد له پاره چمتووالی نیسو
 ستا له هنو تورو او سپرو او څخه په پری خوښی سره خبر
 شوو چې دهغو په نتیجه کې دې لویه لږا کړی اوزبات شمیر
 هر ننگیان دې سردار کې دی . . . موړد ملی جهاد مشران
 ستاد او پوهنت او افغانی هیواد پاله سیرانه ستا یواو د وطن
 پالنې په لاره کې ستا د لازیا توپر پوهیله کوو او له تا
 هوارو چې د حاجی صاحب خیرالدین خان کو هدامنی سره
 پوهای د خپلې سیمې اوچم کاونده وطن او خپلواکۍ موند
 لسمی سره را ټول اود هغو سیمې قیام د پهل کولوله پاره

وروستی پر پکړې تدمتر کې په لمره اوسی. خدای دې مل شه.

د غازی محمد جان خان وردك له خوا .

د کاکه شیراند پښه له دې ده چې، شرا نود هغه په اوږدو دروند
وطني مسوولیت ایښی او پر هغه بې لخت اعتبار کړی دی. مگر
کاکه شه رحې ده واده پالنې او ربې په رگه رگه کې وینې را
تودوی د دې لوی مسوولیت د سر ته رسولوله پاره ځان پوره
چمتو کړی. کاکه شیرهای دا واره هلیما نوسره د جگړې په
ډگر کې خپله مهراڼه و آزمویې فکر کوي چې دې کار ته
څاره ایښودل ورته هوسره دروند کار نه دی او اوس هم په همدې
ډاډه دې لوری راخوږیدلی دی چې فکر کوی دا کار یې په
وسې پوره دی او که خدای کول نو د املې او وطنی دنده به هم
په سر بشنډنې اوله مخانه تیریدلوسره په هغه توګه سر ته ورسوی
هو کاکه شیردادی په یوډوله غپ غپا نده حالت او شکمن زړه
دلغې دوی د کبیر دیو په لور روان دی او کله نا کله یې
لاداخبره هم په زړه ورګرځي چې که ښکېلې لښته خدای
دهغه په نصیب کړي، بیا نو که ان دناوله وېر نګرېانوسره
په غزا کې مرهم شي، نو اوسان به یې په زړه نه وی ټاټه. نو هسې
چې دهغه سره دراز راژ چرتونو او خپا لونو په قاتل کې

زانګي، د سمسو روڼا غونډو، شنو کړو وندو، سپير و
 ډاګونواو ځاي ځاي د ځينو کورونو، کلاګانو ترخوا
 تيره شوی او ږده لاره لاندې اوچې پوځه نو رهم پر مخ ځي
 نوله ليرې بې په يوې ارتې د بښتې کې د کوچيانو بې شميره
 تورې ولارې کېږدي ترسترگو کېږي چې له شاوخوا
 څخه بې کله کله د سپرو، وزو، خواګا نواو ان سپرو
 آوازو نه راځي. ځنې کو چې بښې اوما شومان او هو
 نوم نارينه د کير دېوشاو خواته ايسته رايسته کېږي
 خو زيا تره نارينه د خپلو کير د پو سيور و ته
 ناست دي .

لښته هم همد ا څو شپې ځنې د ما سپين له يوه
 خواږه اوخيالي خوب څخه بېخياله راويښه شوی، اودس
 بې کړی اودما ز ديگردلما نځه له ادا کولو پس بې دادي
 دلوی خداي در بار ته لاسونه پور ته کړي اود ما
 کړی. خدا زده چې هغه په پخپلې دې اوړ دې د عا کې
 له پاک خدا په څه غواړي اوڅه هيله به کوي. خو سم
 له دې سره چې لاسونه پور ته کړي، نوله لري بې په
 يوه نا آشنا سواره سترګې لګوي . هغه سهر چې د نکه

او غوږ پوره و نه، نړی سپین کالی او چرمه کاری واکت
 یې له تورې پگړۍ سره هغه لا زیات بیا بسته ښکا روی
 او د پگړۍ لوړه شمله یې ورو، ورو نړی باد ته رېږی.
 خود سپاره وړه توره ډیره او نړی چنگ چنگ بریتونه
 په دې باب دلېستې له زړه ایخی شک لرې کوی چې دا
 راغلی نا آشنا سپوردې کاکه شیر زرگر وی. نوغلی
 بوماشوم ور لېوی چې له نا آشنا سپاره ډېو ښتی چې څه
 غواړی. خو به لښتې هم عجب حال راځی، هم د شیر زرگر
 دلید واور اتموله امله هم خوشحاله ده، هم یې ډېره
 دېو ډول وېرې چې اوږی رااو ږی او هم یې دا اند
 یښه زړه سره زېږی چې کاکه شیر به څه وکړی
 او سلو کاکه لښتې پلار به هغه ته څه ځواب ورکړی،
 کاکه شیر کېږد پوته څېرمه له آسه ښکته کېږی
 د ماشوم سر، ورو، ورو څه وایی، بیانو راځی او د سلو
 کاکه دلویې کېږدی ترخوا خپل آس دروی او پخپله
 د ماشوم سره سخاڅ هغې کېږدی ته ور ځی چې هلته سلو
 کاکه ځای ته ناست دی او خدا زده چې څه چرتونه وې
 او د ځانه سره څه کړی او څه رښی.

لښته لاهسې چې له جای نماز څخه نډه را پا غږیدلی
ترسترگو لاندې قدم په قدم په کاکه شهر پسی کوری .
هیا نورا پاڅیری او پداسی حال کې چې زړه یې لکه پانه
رهیری اوراز رازاند پښو یې په زړه کې کولې کولې
کړی، داسې یو ډول یې واره او و ارخطاده چې نه
پوهیږی څه وکړی . نه ناسته خوندور کوي اونه ولاړه
ته به وایې چې ځمکه یې تر پښو لا ندې سور او ور
گرځیدلی ده .

یو محل هم څه بهانه کوی او دخپل پلار د کیردی خوا ته
ورځی او هسې چې ځان نا انکاره اچوی دخپل پلار او شهر
د سر کواو خبروا ترو گونکو سداوری، خو سم نه پوهیږی
چې هغوی څه سره وایی . پدې کې سلو کاکا میامه ته د
تروود راوړو له پاره غیر کوی خود البتته ده چې ترهر
چا ښکې له مستو ډکه کتوه رااخلی او غوړ پان پوری
یې به یوه شینگی کې او چوی اود یوه واره په لاس یې
ور کوی چې له یوې کوهستا نی هیالې سره یې میامه
ته وروړی .

بیا هم اوږدې او درنې شیبې تیرېږي ، له روږو
 ورو دلیری غرونو دلری تر شا هر یوځی اوله ختوځ څخه
 د توری غرې لښه ورو ورو هر شنه ډنډ آسمان را پوښیږي .
 پدې کې ناڅا په دلښتې په زړه کې څه ورکړلی
 نود معمول سره سم پاشیږي اود لویې کپیږدې ترخوا
 چیرته چې د کاکه شیر سپین خیالی آس ولاړدی د سپرو
 په لوشاو لاس پورې کوی . خو لا ډیره شیبه نه وی تیره چې
 د کوچیانو د سپرو ، وزواو خواگانو درمبارو په شور-
 ماشور کې له لمر وکله څخه د ماښام داڅان غرونه راځی
 اوسم له دې سره کاکه شیر هم دلښتې له پلاره سره
 له کپیږدې راوځی او پوله پوله سره سره مخه پده کوی .
 سلو کاکاځای هر ځای پخپل غادر غوړوی اود ماښام په
 لمانځه درېږي او شیر هم د پخپل آس خواته راځی . لږته
 د کاکه شیر په لیدو هسې چې د یوې مېړې خولا نځکه
 ډیرې جذبې او هیجان څخه داسې سره سرو ږی چې د مېړې
 رمبارې خوڅی اوچې ویښې پلار یې هر لمانځه درېږلی
 او کاکه شیر خواړی پر آس سپورشی ، نونا ډیره پوځل
 هغه خواښخ اړوی ، هلو خواړی چې کاکه شیر ته پکښه

وروښی . دلښتې په لیدو دکا که شیر په ستر گو سره
 بنګړه لوړی ، کوره چې په زړه کې به یې څه تیرېږي
 چای هم داوړی محل له پاره دناامید یوه ډول درد یې
 دستونی لاره نیسي . او کله چې غواړي پخپل آس پښه
 واړوي ، په کراره یوازې همدوسره اښتې ته وایی :
 - اښتې ! .. آهاده نه راضي کېږي . . . مګر ته دوسره
 وکړه چې بل سبادلر خاته په مهال پوځل ترهغې پورې
 چینې راشه . . . هلته اوسره وګورو . . . اوله دې سره
 «خدای پاسان» وایی او پر آس پښه اړوي . د ماښام په
 دې تورې خړې کې دسهاره ښایسته اوسیدنی غږه ، له
 سهینو جامو او شعله دارې پکړی سره اښتې ته هغه
 خوږ اوښایسته خوب ښکاری چې په وینښه او خلاصو
 سترګو یې وینی او هسې چې لایې هم لاسو نه د میړې غولانچ
 سرورې ، څه شپه کا که شیر ته محیر کېږي او چې
 سم دهغه آس پښه اخلی نولښته امله دسر په خوزولو سره
 هغه ته دورتلو ډاډ ورکوي ، خوددې له پاره چې څوک
 پرې بد گمان نه شي ، نو له شیدو ډکه پاتلچه رااخلی
 او کېږدي ته ننه ولځي . زړه یې لاهم ناکراره دی ، خو

چې لښته پورته له کيږدی راوځي ، نو يوازې پيرلرې
د شیر د چاڼک آس د ځغستو دوړه ویني چې ورو ، ورو
دلويښخ له تورې خړې سره حل کيږي . خونور چې هر
څو کورې نو له تورې خړې او زیاتیدونکې تماری پورته
بې هېڅ شي نه تر سترگو کيږي .

غرمه نژدې ده ، نن له سهاره کاکه شور همدلته د
تخته پل د جامع جومات د لوی سالون د دروازې تر خوا د خپل
یوازیني زوی بهرک د فاتحې په گلم ناست دی د کاکه شیر
نژدې څلوېښت پنځوس تنو خپلو خپلو انواو آشنایانو هم
د مبارک جومات دیواله ته ډډه لگولی او ناست دی د قاری
قرائت ته بې غوږ نیولی دی . چې کله دعا وشي نو ټول
لاسونه پورته کړي او بیا په اشارو او ترستر گولا نډې
کاکه شور ته د تسلیم په توگه وگوري ، لاس په سینې
کيږدی او دسر په اشارې هغه ته ډاډ کيږي نه ورکي
بیا نو خوتنه پاشیږي او کاکه هیر بې مخې ته ولاړيږي
او دهنو له خواخوږي او غم شریکي هغه مننه کوي .
کاکه هیر هڅه کوي چې دخپل پردی ، پیالانو او دوستانو

به و را اندې ځان بودول بې تو اوره وهې اوداسې هنوی
 ته هر گنده کړې چې دزوی به سر پنه بې چندانې چرت
 ندی حراب، خو به زړه بې بوخدای خبردی اود غمو نو
 سیلا وونه پکې غېږ وهی، ان دومره چې کله ناکله ژا بهره
 دژورو او ترخو هوا شینو لیکې بې ان پر غیر ې دم
 را پکاره شی، خوشگزر ژر بې ځان ته هام اوړی او په یو
 ډول دزړه له سره موسکا سره غواړی نورو ته خوله بنه
 غوړیدلی او بې توره وهی. آخر پرون همدا مهال هغه
 خول بهر گلالی اود زړه توتو زوی ابرک چې پرون سهار
 له بامه د ناڅاپي رالویدوله اسلامه سر شوخا وروته سپارلی
 و. . . ټپک به هم هنې و رځې چې کاکه شهر له لښتې سره
 د بهالید و وعله کړی وه. د لښتې دلیدو تلوسه، ان پدې
 سختو غمجنو شهر او خوړونکو ترخو اند پښو کې هم
 دهغه زړه سخت سره زاینې اودا چرت ورلوېدی چې آها
 لښته به هاته راغلې وی؟ . . . ضرور به راغلې وی! . . .
 خو سره به یې د کاکه شهر راتلو ته انتظار ایستلی وی او
 بیا به بهر ته به غوسه خواشونی اوسات زړه سخته هوی
 وی. هغه به خو سره د کاکه شهر په سونې او ونا

شکسته شوی وی او دا لوی هم به یې غمگه زغملی
وی . . . ؟

خو یوازې کله چې قاری صاحب دعا کوی ، نود
کا که هر ددې تشو او هور و نکو خیالو نواو اند پښو
سلسله سره شلیږی .

غرمه وارتر واره رانژ دې کېږی او جومات ته
دفا تحه ور کونکو تگه را تگ کېږی ، او بده شوو به
جومات کې چوپتیا خبر ږی ، یوازې د جومات دا زگر
دتوتوبه پوې اوبې نې کې دناستو چوغکوزبه را پکونکی
او خو د حالوونکی ریز پدې درغه چوپتیا کې دغه شیبې
له پاره به مزې مزې خوږو نو ته نوازش ور کوی .
له دې چوپتیا او فرصت نه به استفادې مخې کسان
بودل سره به خوږ و نو کې پس پس کوی او مخینې هم به
تیت آواز او د سر او لاس په اشا رو بود بله سوه
د حال احوال پوهنه کوی .

پدې کې ددې سیمې مشرا و سوهین ږی حاجی صاحب
خبر الدین خان چې قول ملک و رته زیات احترام او
درناوی لری او کا که هر هم هغه له پهل سکه تره غم کم

نه بولی، پخوان کاکه شير ته وروړاندې کوی او غواړي
 څه ور سره ووايي. حاجی صاحب چې نه ووازي د کاکه
 شير د کلا تر خوا کور لري او د هغه گاؤ نږدې
 باندې، بلکه د هغه شان په چته کې هم د کاکه شير
 دوکان ته نژدې د لنګۍ او قرصو خوړلو د پلو رلو
 دوکان لري. هغه د کاکه شير د پلار حاجی زار-
 د ستخان پخوا ننی او خوړو ملګري و، هغوی په
 تل پود بل دوکانو ته تلل را تلل، زياتې به
 وختونه به يې د هر مې دو دې هم سره يوځای شوي.
 يوځای او یوه جوړښت ته به د کاکه شير د ادا
 کولو لپاره تلل او ان هغوی دواړه څو کاله
 مخکې يوځای حج او مکې مدینه ته مېلې کوي ته هم تللي
 و، او دا سې حاجی صاحب کاکه شير ته تر هر بل
 چا او خپل پخپلو ازوښتې ښکاري او د خپل خوړ او
 هر به معاد او کپې يې شريک کوي او د مشر په
 توګه هغه پخپل هر کار او معاملي کې مخکې
 کوي. حاجی صاحب پرون او نن دا سې د کاکه
 شير د زوی د سره يې په مراستېدو کې برخه اخستې لکه چې د هغه

خپل او لاد مړوی . پدې کې حاجی صاحب چې سپوږنه
 باج پکې یې پر سر او پر سپوږنو کالپو او تور و ا سکت
 با ندې یې خپل نخو دی رانگه پیکلی هادر را تا و
 کړی ، د کا که هیر په گو لډې لاس پدی او ورو
 ورو ورتنه وایی :

— هیرجا لډا ها که خدای دې اجر ونه در کړی
 خود خدای پدرضا کې هه ویل نه دی په کار . . .

را په شوی دې تم چې پدې دوه ور لږو کی چې موږ د بېرک
 جان په مړینې او فالتی کې مشغوله وو ، نو د ملی
 قیام له هار ه د قیامی نو لو غږ شوی او د بشرانو
 هدایت را غلی دی . هرون شپه چې کله کور ته ولاړم
 نو سوزا سر فر از خان کا کا را ته توله کوهسه
 وکړه . همدا هرون افغانی سها هیانو هم لوبې غوندې
 کړی او حرکت یې پیل کړی دی .

هغوی د تنخواه د مخنډیدو په بهانې سبه مالار
 داود شاه خان ته ور غلی ، خو هغه ورته ملی چې داد
 پر نکیا نو کا ردی او موږ غه واکا ختیا رنه لرو
 نو هغه و چې نا راضی سها هیان پر بالا حصار وروختل

انگر پزا زود هغوی دا کار د ملی قیام د پیل
 کولو په توګه ګڼلې، ډېر پیژندل یان کړی اولاً ګوره
 چې شو به یې وژلی وی، پروښ چې ګډه ډیپړک جان
 له جنازې پرته را ستانه شو، نو هغه د دزو غړو نو
 ته خو دې پام واو که نه ؟

تولې ډېر نګی سها هیوا نو د زې وې. خوا لغانی
 سها هیوا نو هم هغوی ته ور لخوا ب ور کړی دی او
 هو پر نګیان یې وژلی دی. نو لځکه سها هډوسه را نو
 د اړ پرېکړه کړې چې سها ته به د کابل ټول خلک د
 پرانګوما نو پر ضد خپل ملی قیام او جهاد پیل کوی...
 نو دا ده چې ته سې هم خبر کړ، چې سها ته به لځان
 تیار وی... لځکه چې تا ته خو غازي خان «محمد -
 جان خان ور دلک» هم احوال را لېږلی و... ما هه
 ناغه د کار تر توبه ات زوولی او ټول کو هه وال خلک
 او خلک هم سې خبر کړی... هوله خدای ته ده چې
 وکړای شو، پدې پر حق جهاد او لځا کې پرانګومانو
 ته ما تې ور کړ و او هغوی ته یو لځل پیل پخوا نی
 سېلو نه ور په پا د کړ و.

د کما که شیر به زړه بوخه ای خبر دی، خود حاجی صاحب
 دا خبرې د هغه په زړه کې څه نوی اور لکوی، او په
 کړکې کې یې وینه را تودوی، داسې چې ټولې اندېښنې
 ترې هیروی، د غازی خان هغه غوښتنه ور په زړه کېږي چې په
 لیک کې یې ده ته څرگنده کړې وه، زړه ته یې لوېږي چې
 مه کړه له سېالانو هغه بهر ته پاتې شوی وی، خو ژر یې د حاجی
 صاحب خبره په زړه را گرځي چې قیام خود خیر .
 سره سېال پل کېږي، نو تراوسه لا مخه نهدی شوی او
 لا د کار پیل دی. کما که شور د حاجی صاحب د وینا
 هر کلمی کوی، خو چې کله غواړي له هغه هغه په دې
 باب نورې څه پوښتنې وکړي، چې اوری قاری صاحب
 د فاتح د خلاصیدو له پاره اوږد قرائت پیل کوی .
 ټول حاضرین غلې کېږي او د هاک الله د کلام اورېدو او
 درناوی ته سرونه ټیټوي . په پای کې قاری صاحب
 د خپلې دوعا په لړ کې هم سباته د جهاد له پاره د تیاری
 په خاطر حاضرین خبروي او ټنګاره دېر ټنګیا نو پر ضد
 د افغان خلکو ددې برحق جهاد د بریالي کېدو له پاره
 دعا کوی او له پاک خدای څخه غواړي چې په دې

لار ه کپې دهنوی مرستندوی شی ، حاضرین ټول د زړه
په سینه او اخلاص ددې دعا دقبله دوله پاره لاس پورته
کوي او بیا را پاڅیږي چې د کاکه شیر سره پوځای
دهنه وروی په هیرات کې د کډون کولوله پاره دهنه
کورته ولاړ شی .

دبلی ورستی شپې ورځې دی ، هوا په توره بیا دهنې له
لوري په سره شویږه خو همد ا چې په چو ماتو نوکې
دسپا آذانونه کیږي ، نو په ټول ښار کې دراهار پیلو
او د هر نګیا نو هر ضد در ا پاڅیدلواغنا ناوودیو
نا پاید او هیئتدا که هور او زو و نارې او انگازې د کمال
چاره سره هوا کې داسی تو دوخه راولی چې هدو نور
څوک په سرو او تو دو پسې نه کړی . کاکه هیر چې
لا مخکې تردې بهي خان تیاراوپه و ملو سمبال کړی
دی پس له دې چې د خولې مور لاسونه پکامو اوخداي
پاسانی ترې اخلی له کوره وځي . که کوری چې نن
په ټول ښار ، په ټولو کو خوا و لار و لو رو کې
د خپلو ، دبلی سجا هدینو ډیره سخته کچه کوته ده .

او چې څو قدمه وړاندې هم ، نو که کوری چې حاجی خیر -
الدین کا کا لا تردې دمعه راوتلی او دڅلور پنځو تنو
نو رو مجاهدو زلمیو سره روان دی ، کا که شیر هم تر
هنو پورې مخامخ ورسوی او له همدې سره یوځای کیږي .
پر غلښ چرمکي کړو په دې هرې کورڅې او هرې سیمې
کې بل بل سره تنظیم او جوړیږي او بیا نو د ملي
مشرانو ترهوي واحدې قوماندې او دستګاهونه
سره سم په ټول کا بل کې د پر نګیا نو پر تها نو
یوړجو ، داستوګنی ځا یو نو او تم ځایونو باندې حمله
وړوږي . په ټول ښار کې د «الله اکبر» او «یا چهار بار اا»
داسې پر چو هه ناري انګازې اچوي چې پر پر نګیانو
لکه د توپ کولی لګیږي او د هغوی په زړو او غرو د
مرګونې وړې ټپه او لږزه راوړي . حاجی صاحب
خیر الدین د څلور پنځو تنو مجاهدو زلمیو سره دنده
لري چې په دویم خط کې پر بالاحصار باندې یرغل
وړوړي ، خو کا که شهر چې په بالاحصار کې
په بلد دی ، نو د حاجی صاحب تر نظر لاندې پخپله د
ګروپ د حملې قوماندنه په غاړه اخلی او ورو ، ورو

مخازونه د لومړي ليکې مجاهدينو ته رسوي او د «الله اکبر» په لاله جوشه د کورنارود هغو ودا لاهو په خوا چې هماغه انگرېزي سفير «کمناري» او د هغه پوځيان د افغانانو د قيام د مقابلي لاهه پاره سره را ټول شوي ، دغه کوي .

کمناري د ملي مجاهدينو د هغو نا پايه بهيرونو په لاهلو چې د بالا حصار په خواراد روسي ، سخت وارخطا کيږي ، هغه هېڅ کله داسې نه وه گڼلې چې افغانان دې داسې ژراو په دوسره زيات قوت سره د هغوی پر ضد قيام وکړای شي ، خواوس چې کار له کاره تهر دي ، نو «کمناري» سخت پېښمانه دی چې کاشکې يې تر دې دغه نور پوځونه راغوښتي وای ، خو نور يې ټولو هېلواو اميدونو له زړه کډه کړي ده .

هغه ځان د باتورو افغانانو منگو لو ته لويديلی احساسوي ، دغه ويره يې پسې اخلي چې غډه به ور سره وکړي . خو «کمناري» لاهسي په همدې اندېښنو کې دوېد او په ريږديلو پښو د هېلو د منښدا را نو او پوځيانو تر منځ ولاړدی چې يو تن منښدار يې ورته احوال راوړي چې د ملي مجاهدينو د لاهي دوه لوي توپان به توکد په

بالا حصار را زنده و تلې او هېڅ پرنگې به هم ژوندي
پرې نه ېدی .

د «کمڼاري» زړه لوړې او پلې ېې باور راځي چې افغانان
به هېڅ پر خلگر پرنگې ژوندي پرې نه ېدی .

نو خپلو سهايانو ته امر کوي چې پر قيام کوو و لکو
افغانانو دزې وکړي .

سهايان په دزو لاس پورې کوي ، غوښته افغان مجاهدین
په شهادت رسوي او څه شمیر نور هم توی کوي .

خود توپکو د دزو د اېرله پسې غبرونه هم هېڅ تو که نشي
کولای ، چې د ملکود (الله اکبر !) او (یا چها ویا را !)
آوازونه ځلي او خپه کړي .

«کمڼاري» ته بیا احوال وروړي ، او ان هند پطېله هم
ویني چې دا افغان آزادي غوښتو نکو مجاهدینو بهر لکه
د زور سېلاو چې په څورو خيژي پر بالا حصار را روان
دی او دلته دی چې «کمڼاري» پخپل قطعی سر که ډاډه
کيږي ، نو خپلې هوښي ته ورنه ونځي او ښکې تر دې
چې دا افغان مجاهدینو لاس ته ولوړي ، خپلې کوټې ته
اوروړي کوي او د اشرار لږو ته به پاری .

د کاکه شیر گروپ پداسې حال کې چې تر مېا ماښامه
دوه تنه پکې د شها دت جامونه غښی ، خو پدې بریالی
کېدی چې د دې په مقابل کې (۱۲۱) تنه برنگی او محبان
مردار کړی. دا گروپ سره بیرته پردې د د پښ دسلاح
کوټو نو او دهنوی د مها تو دد یهو گا نو په نیولو
سره زیات بریالیتوبونه گټی ، نو د قیام مشران په دویمه
ورځ کاکه شهر ته دسلو تنو یرغلیزو مها ددو دلویې
دلې قوماندې په لاس ور کوی او هغه ته ددې جها دی
دلې د قوماندانۍ ویاړور بخښی. په دې کې د «کیوناری»
او دهغه د دلې ټولې د له منځه تللو خبرا لکریزانو ته
رسیدی. نو په دې شرمونکې ماتې باندې په خبر په و
سره په ډیر غضب او شدت سره هراخ عسکری سوقيات کوی ، په
افغانی پولورا اوږی او زموږ په وطن یو هراخ تیری پیل
کېدی. دهر نگیانو پوستر پوځ د جنرال (را بر تس)
«چی خلکو وروسته هغه ته له دې کر کې را پت
کل وویلې» په مشرۍ د کر مې له لارې لو گرته را-
حی او پها له هغه ځا په دیو شهر ځان هوښتو نکواو
مزدور صفتو سر د اوانو په سر سته او د سر دار

و لى محمد چې وروسته بيا خلکو ورتته په ډيرى
 کړکې (لاتى) خطاب کاوه په مستقيمې همکاري
 د چارواکيا بله لارې په کابل پر لار وړى
 او پس له سختو مقاومتو او زياتو تلفاتو
 څخه کابل څه ناڅه تر کنترول لاندې راوړلى .
 د يعقوب خان په کابل کې دا نگر يزي دې نوي
 پوځ په رارسيدو يو ځل بيا د مه غږ يري . خو په
 ډيرې بې انگي سره لځان هغوى ته تسليموى او
 د هغوى د سرنيټوب رسي په غاړه کې اچوي .
 مگر خلك خپلو حملو ته په انگر يزا نو او انگر يزي
 پوځو نوډوام ورکوي او په هرواړ او هر ورځ
 کې هغوى ته زيات تلفات وړاوي ، ځکه نو
 پر ننگيان پرته له دې چې دکابل په پنا رکې عام
 قتل پيل کړي ، بله هېڅ چاره نه ويني . سره د دې
 هم سلمې مچا هدين چې اوس ورځ تر ورځې زيات
 داطرافو نو خلك هم ور سره پوځاي کيږي دکابل
 زمين ژمي په پر ننگيا نو لکه دسره او رله بې هسې
 په تاواو کې او سره تيروي . څه سوده پس

، ستر سى مشر جنرال محمد جان خان و ر د ك چې
 خلكو به له زيا تې سينې و رته «غازى خان» و يلې
 كا بل ته راځي . د كا بل هيواد پاله سرتيرى او
 ملي مجاهد پښ ددې ځاى د مشرانو په مشوره تنظيم
 او جهاد ته چمتو كوي . غوړوځي پس د «قلعه قاضى»
 په سيمه كې د افغان مجاهد پښو او انگرېزي پوځو
 نو تر منځ لويه خونړى جگړه پېښېږي چې د هغې په
 لړ كې د هر ننگيا نو هيا وړى او منظم پوځو نه له
 راز راز وسلو سره د ملي مجاهد پښو په وړاندې
 ماتې كوي . «غازى خان» د كا بل دمجا هدينو
 له مشرانو سره ويني او له هغو سره د پرننگيا نو په
 وړاندې د جهاد د پرمخ بيا لى سرتېرو او په باب
 هر اړخيزه خبرې او سلامشورې كوي او دمجاذونو
 د قومانده انا نو سره د ليدنې كتنې په لړ كې ، كا-
 كه شير هم د هغه سره دمخامخ ليدنې وياړموسى
 او هسې چې او ددې شپې د هغه د دې د پرمخ بيا ليو
 عملياتو مخه د پرمخوښې كوي ، هغه په جهاد كې
 لازما تې سره پرمخ بيا ليو ته هڅوي او د پښو

څا پټو عدا سر و په با ب هغه ته ځا نگرې
 د ندي سپاړي . غاړي ځان د اهان د کا بل د قوام
 له مشرانو سره له خبرو کولو او له هغوی سره د گډو
 تصمیمونو له لټو لورو سره د ور د ک او غږونو
 خوا ته خو زيری چی هاتمه هم ملی مجاهدین د پرنګيانو
 په وړاندې تنظیم او رهبري کړی . له بل پلوه د
 انګرېزانو بل لښکر د جنرال (ستوارت) تر مشري
 لاندې کښه هارته راځي او دا ښار له کومې لوبې
 جګړې پرته نيسي . بل انګرېزي پوځ هم د جنرال
 (پرايټ) په مشري د خيبر له درې غلمه په په
 تيريدو د جلا آباد ښار تر خپلې قبضې لاندې راوړلی .
 پرنګي جنرال چې پوځ يې په کابل قبضه کړی او
 فکر کوي چې افغانان به نور هغه پدوراندې مقاومت
 ونشي کړای ، نواه کابل او دهغه له خلکو څخه د خپلو
 شرموونکو ماتو په کسات اخستلو لاس پورې کوي ، هغوی
 د کابل ناسي او پکلی با لا حصار وړاوي

او اور ورته اچوی ، د کابل مشهوره چار چته په
 توپو نو نولی او ورا نوی یې اوله دې سره سم د کابل
 هاریانو او په توره بیا نارینه وو په علم قتل لاس پورې کوی
 د پرنګیانو سپاهیان د کابل ښار په با زار و نواو کوڅو
 کې ګرمې اوله هر چا څخه یو ښتنه کوی چې غازی
 یې ؟ نو که څه ورته هوا ووايي سملاسه یې وژنی.
 پرنګی سپاهیان په ځنو کسانو چې ګومان کوی د سلې
 مجاهد ښو څخه به وی ، یې پوښتنې هم ډزې کوی .
 په کابل سخت ژمی تیریدی . خودا سا په هیڅکله
 هم د سلې مجاهد ښو جوش او تو دوڅه د جهاد له پاره
 نشی سړولی . ورو ، ورو یو ډیر ښکلی پسرلی رارسیدی
 او په سمو غرو کې وا ورې او یخونه ویلی کېږی او
 دا وېد کې نری لښتې هرې خوا په بهیدو راځی
 د خواجه صفا او شهدای صالحین د غرو ډډی د اړ غوان
 ګلو نو په ښځمل پټه یی او یو ځل بیا د پرنګیانو په
 ورا ندې د جهاد کولو له پاره د کابل خلک نوی ما
 اخلی او په لازیات شور او هیاهو یی زور ځپل
 مقاومتونه او پرنګیانو با ندې یرغلونه پراخوی .

کاکه شیر اوس د کابل د ډیر و پښو او هیواد ها لو
 خړا نا نو اوان یو شمیر نور و کا که گانو په گدون
 دیوه بیا وری شعار بوی د لې مشر ی په غاړه لری .
 اوس نو دو ستان او آشنا یان هغه ته کا که غازی
 او غازی شیر خان وایی ، پدې کې ملی مشر او نامتو
 مجاهد ملا مشك عالم اندر کا که غازی او نور مجاهد
 مشرانو ورغواړې او هغوی ته د ملی قیام د پیل کولو
 په باب هدايتونه ورکوي او پخپله غزنی ته یی او هلمته
 له محمد جان خان وردك سره یوځای کیږي او د مجاهدو
 څار یا ټوله بوه لوی پوځ سره بیرته شیخ آباد ته راځي .
 د مجاهد پنو د ا پوځ بیا هم په قلعده قاضی کې د
 (جنرال را برتس) له پوځو نو سره مخامخ کیږي خودا
 وار ملی سجا هدین په ډیرې مدد رانی سره یرنگیا نوته
 داسې ماتې ورکوي چې هلو د تښتې لاره ترې ورکوي .
 یوازي دو مره چې ځینې نو کر صفت عناصر له خلکو
 سره په ټکی کولو (جنرال را برتس) او د هغه
 له پاته محدود پوځ سره د دو مره سره کوي چې د
 شهر پور کلاته پناه یوسي او هلمته ځانونه زنداني کړي .

د امرسته که غه هم په پټه سرته رسېږي ، خو مجاهد
سرتېري هغه کشفوي ، نو د قيام مشران فيصله کوي
چې د کاکه هور د مجاهد وگروپ دې د لاس پوځي سردار
ولي محمد لاتی کور ته او روا چوي او مال دې تالا
کړي ، د امپوريت هم سرته رسېږي ، خو پخپله مزدور
سردار تبتي او ډېر ننگيانو چهاو نې ته پناه وړي .

د کاکا بل خلك بيا هم په هره سوهه او ان هره کوڅه
کې په پر غليزو د لو کې سره تنظيم کېږي او د قيام
اوله پر ننگيا نوسره د سخابخ جگړې لږ پاره تياري نيسي .
و ر و ، و ر و د کاکا بل پټار له خاور وخواوو مجاهدينه
کوي ، وار خطا هوي انگریزان چې د احوال ويني
نوله دوه تنو نورو سر تجعو سردار را نوبنا چاهان او
محمد شاه خان سرخاين سره اړیکې ټينگوي او هغوی
ته غر گنده وي چې که تا سود غمو سي حملي له پيل
کيد و غطه بخښوي و کړي ، نو يو صندوق سره زر
په نار کې لشي . دا خيالت د دې سبب کېږي چې
په قاتلې ورځ د قيام په ايل کو لو کې محمد پيش شي
ولاس پوځي سرداران کوم د سرو زرو صندوق چې ددې په بدله

کې له منافقو او حيله گرو پر ننگيانو هڅه تر لاسه کوي
هغه هم ټول له تيرو او کوډو درو هڅه دکوي چې پر
سړيې مازی د سرو زرو په شان پانې ابيډول شوې وي.
له دې فرصت څخه په استفادې پر ننگي پوځونه يوځل بيا
د ښار حاکمه سيمې نيسي اوله هغو څخه پر ملي مجاهدينو
او خلکو ډاډې برېد کوي او بيدر يغه گولي پرې
او روي. خو ملي پوځونه خپل زړور مقاوم ته دوام
ورکوي. د اشان جگړې او مقاومتونه اوږدې مودې
روان وي، څو چې يوځل بيا ملي مشران د ملي مجاهدو
شاه زلموزې ورو پوځونه تنظيموي او دانگرېزانو په
وړاندې ډير متر قيام پيل کوي چې د هغې په لړ کې
افغان مجاهدين له انگرېزانو څخه خپل پوره پوره
کسانو نه اخلی او هغوی ته ډير سخت او نه چوپړه
کيدونکي محافې او مالي تاوانونه اړوي او خبره دې ته
رسېږي چې پر ننگيان دخپل خلاصون له پاره له افغان
خلکو سره خواخوږي اوږه چلاند پر مخ ونيسي او له
خلکو سره ژبه وکړي چې ډير ژر به له افغانستان څخه
ووتې. يوازې دو مړه چې داې يو څوک پيدا شي چې

د افغانستان اداره په لاس کې واخلي . د دې د پاره
 مناسب سړی سردار عبدالرحمان خان وینی ، نو هغه
 راغواړی . عبدالرحمان خان هغه موده پس پداسې حال کې
 چې لاهم د افغانانو او پرنگیانو تر منځ د لټه او هلته
 خونړی جگړې روانې وې ، کابل ته راځي او دخپل
 امارت اعلان کوي . انگرېزان د هغه امارت په رسمیت
 نه ژني او فیصله کوي چې له افغانستان څخه ووځي .
 خوشنګه چې د کندهار ښار لاد هغوی په لاس کې وې
 نو په ډیرې بې شرمۍ له امیر څخه غوښتنه کوي چې
 کندهار بلوچستان او د پښتنو قبایلو سیمې دې انگرې-
 یزانو ته ورپرېښودل شي ، امیر ظاهر ا له هغوی سره
 موافقه کوي ، مگر ستر هیواد پاله ، چا همد سردار -
 محمد ایوب خان چې تر دې مهاله یې په هرات کې
 د افغانانو یو ډیر لوی پوځ جوړ کړی ، پر کندهار حمله
 کوي او د سیوند په دښته کې د دواړو خواوو تر منځ
 ډیره لویه او تاریخی جگړه پیښېږي چې د هغې په نتیجه
 کې پرنگیان ماته خوري او قطعی ژمنه کوي چې
 انگرېزي لښکرې به ډیر ژر له افغانستان څخه ووځي . پدې

تو که افغان سپړنی او هواد پال له خلک یو بل بیا
انگریزی یرغلګرو ته ثابتوی چې هغوی تر خپلې وروستی
سلګۍ هم چې وی له هر یرغلګر سره بمقابله کوی او تر
هغو آرام نه کینې چې خپل دښمنان یې په تور مخ له
خپل وطن څخه نه وی شړلي او د دشان د افغان او
انګریز ترمنځ د افغانانو د خپلواکۍ غوښتنې د وینه
ستره جګړه هم دا انګریز او پوه بشپړې او تار یخی ساتې
پای ته رسېږي.

نور نوله یرغلګرو پر نګيا نو سره خونړۍ جګړې
پای ته رسېدلې دی. د کابل ښار حالت بیرته ورو
ورو مخ په عادی کېدو دی. خلک په ډیر ویاړ او
سرلوری بیرته خپل عادی ژوند او کار روزگار له
سره پیل کوی. خود کابل ښار زیاتې مهمې او تاریخي
سیمې او آبادۍ وړانې شوي دي، دکابل ډېره ښکلا
او مشهوره چارچته رنګه ښکته شوی اوله تاریخي او
ناسی بالا حصار څخه هم پوا زې د خا ورو او ابرویوه
ډېری پر محای پای ته ده. خود زرګری چې ته سره

ددې هم هو مړه زيات ټاوان ندي ر سېدلي .
اوس نو کاکه شهر يوله هغو مېرنيو غا زيا نوڅخه
دی چې له دې ټولو جگړو څخه بې سر سلامت وړی دی .
دهغه دچپ لاس مړ ونه چې په جگړو کې دگولي داگيدوله امله
مات شوی و، هم داندی ورو، ورو بهر ته پته شوې . د کابل
په ښار یوې ډیرې ښکلې او په زړه پورې پسرلنې ناوې له خپل
ټول ساز او سینگار سره خپله رنگینه لمن غوړولې ده . روځپور وړه
او عطر نا کې وړسې زړو نه تازه کوی او هرې خوا ته د
غړوله ویلو هوډ وړ ورو نری نری لښتې روانې دی .
څو روزگار او دهغه غمونو او کړاوونو د کاکه غاړی
طېعه ډیره بدله کړې ده ، هغه اوس لویه او ډیره ډیره او
اوږدې شنبې لری ، سټت چلمر نه ځکوی او هڅه کوی چې
له نورو گوښی وی . خوددې سره سره لاهم د لښتې ، د
کوچې پر لښتې انځر پخنه دهغه له زړه نه ده وتلی . دهغه
اولښتې له وعدي تراوسه میاشتی څخه چې گلونه تهر شوی ،
خو بهر ته دی هغه زړه چې لښته هره کړی . کاکه شهر
که څه هم چې اوس خپل دوکان ته ځی ، خو لاس یې چندان
په پخوانی هوق او شور کار ته نه وړاندې کوي . یو چلم

بې پخوان ته په دوکان کې اېښي دي چې هر شېبه يې سرخانه تشوی، بېابې دکوي او په اوږدو اوږدو کښو فوسره بې ځکوي. د هغه په ماخزو او فکر او داسې څه سر موزه شان چرتو نوا و خيالانو لهاله نيولی ده چې هلو هغه له دنده خوري.

ډيره بده ده په کاکه هازي بده شوه ښکلاي لېښته په خوب وينی، خوشخت عجيب او وېر ونکې خوب وي. لېښته وينی چې دکېږ د پوتر منځ غو سپور اتاو کړي وي خواي ورا چوي او حېلې پرې کوي. خو هغه ورسره په ډيرې سختې مقاومت کوي او بې نه پرې دي چې هغه وخورې، پلې کې يې پونا څا په په کاکه شوه سترگې لگېږي. نو ورځې کوي او هغه خپلې مرستې ته ورېږي. شير هم لکه زمرې پخوان ورځور خوي او سپوږنه يې داسې غوسه راځي چې ان ډيو له پښو نيسي، پورته کوي بې او پر ځمکې يې ولې او سم له دې چې غواړي له سپوږنو غورل شوي لېښته له لاسه ونيسي او خپلې کچه ډېرې ته يې ورسوي چې نا څا په بې پښه په څه شي لگېږي له دې سره سم تکان خوري او راو بېږي:

- عجب خوب مې و ليد ... لښته؟ ... هغه چير ته
 وه ... چير ته به وی او هغه به کوی؟ ... هغه به وایی؟
 خو مړه به مې پرکښی ... ؟ او زه بهر بښتیا هم چې
 سخت ورته ږیم ... لښته ها؟

دلښتی په باب چا تونه سودا کانی او اندېښنې هم نه.
 د کاکه غازي په زړه کې پر سېری اولویږی چې په پای
 کې ډیره موده ور وسته کله چې د سنی شپې ورځې رارسېږي
 کاکه غازي د خپل نا کراره زړه د تسل له پاره د یوه
 عجیب تصمیم نیولوته مجبوروی. داسې چې پر یکه کوه
 چې راشه یو محل خود لښتی دوی تر پخوانیو مینو ورشه،
 کوره که بې وزلې، کوره که لاهېڅ نه وی شوی او کوره
 که ... بیا هم کاکه شورته ټکی خوب نه ورځی نوچی کله
 مېلېږي چې کاکه غازي هم له بستره راهاڅیږي، ژر ژر اودس
 او لمونځ کوی او بیا نو پرته ږدي چې په کور کې هغه
 احوال ږیږ دی پخپل آس بڼه اړوی او هغو مړو ته ورځی
 چې ډیرې مودې پخوا اهلسته دلښتی دېلار مینې وې. خو
 چې کله هلته د یوې ځوښې خواته رسېږي نو که کوری چې
 لاهم به هغو پخوانو مړو نه څو کد کوږیا نو بې شمېره کېږدی

ولایې نې . هغه پېدې ، وده پری چې له دې مخه به وړاندې
 تلل به ورته په ډیرې خطرې اولورې یې تمام شي ، او هېڅ
 به هم په لاس ورنشي . پښتنې حوا و نزا کت هم له دې مخه به
 د کا که شیر د ز یا تو مخکې تلل او خښه کړي .
 خو ژر یې دې ته پام کړی چې په کوچیا او کي یو ډول گڼه
 گونډه ده . داسې ایسې چې کوچیان خواړی له دې مخه کوچ
 و کړی ټول آخوا او د یغوا گرځي ، خو ک کړی دی ر اتولوی
 خو ک او مینانو به دې هارونه ک لکوی او ځینې ښځې هم مشکونه
 منکي ، منگوتی او ځکونډر الخای اوزاځی له همدې چینې څخه
 یې ډ کوی ، چې مه کړه به لار کې یې او بونشي .

مېړې ، وزې ، وزگړی ، وریان او غوا گانې رېښاري
 وهی او د کوچیا نوله شور او زوږد که فضا لاسې تودوی .
 د لمر ځلنه د ستر که هم دور پښمین تنگي د اوچتو عزو نوله
 شاسر را پورته کوی او په ډیری آرامی خپل زرین څادر
 پر شاو خوا سپو غوړوی . کا که غازي ته ان همدا هم
 ښه نه ښکاري چې د چوښې تر خوا ان نظار و کاوی او د کوچیو
 هڅو در اتلواو له چوښې څخه د هغوی داو بوو رلو ننداره
 و کړی . نو ځان ته یوه بهانه ساز وی له آس سره چوښې ته ور

ښکته کېږي او دهنه د ډډو په اړيو لاملو خان مشغولوي.
خو لا ډيره شېبه نه وي توره شوې چې وينې غواتنه کوچي
هېڅي له خپلو ځکو نو او ښکو نو سره راغلي چې
له چينې او به يوسي. خو چې کاکه شورو وينې چې هلمه رچوښي
تر څو اخیل آس وينې، نو ډيره شېبه يوې خواته در پړي
آبادهنو تر منځ به لېسته نه وي ؟

خو کاکه غازي چې د بېتنو کو چي او په دود دستو رښه
پوه دي، د کوچو پښو به ليدلوسره نور در نک نه کوي
د خپل آس جاو به لا س له چينې راخوږي او هغه لري له چينې څخه
د يوې داسې پرېني ترخواد در پړي چې چينه او کيږدي ورته له
لري ښکاري. دا وار کاکه شوره خان د خپل آس په وچولو او
پا کولو مشغولوي. وينې چې ډلې ډلې کوچي زجونې او
پنځې چينې ته راځي او او به وړي .

کاکه شير ته داسې ښکاري چې له هرې خوا د لېستې، د
د بېتنو او بيا پاڼو نو د دې سرغړاندي بڼا پوري د مينې پوي
ارې لگېږي خو هغه پنځه نه سو، لکه د اېنجر گل، لکه
چې ويلي يې دي : ماته ډلې خان د اېنجر گل کړې پوي دي
راځي گل دي به سترگو نه وېنم کاکه شير که هر څو تر

ستر کولاندې غوځووار. هغوی ته نظر کوی خو پدې غو
 ډلو کې لښته نه موصی. هغه لښته چې یوځل بیا هغه
 ته په سینه او موسید لې بڼه د پلواله غنډې ستر کې ور
 واړوی او ډلو یو غمونو ملا ماتونکې ښیځی یې له
 زړه سپک کړی. یوازې په پوې کو چې باندې سخت
 کوسانی کېږي، دهغې هم لکه دلښتې اوږدو چناری ونه وی
 او هغه هم د زور و ترسځ په ډیر نا ژ او مکیز قدسونه
 اخلي. کاکه شیردغا نه سره په زړه کې وایی: ښایي هغه
 لښته وی. . . ۹۱ زه نه شدای منی که هغه بیا وو ښی. . . ۱
 خود ا هم ډیر ه لښتې ته و ر ته ده .
 د کاکه شیرزړه غواړي چې هغوی ته نژدې ورشي . خو
 پوهیږي چې دا کار باید د پښتونولي له اسلمو نه کړي، لکه
 کوچیان په ناموس داری او د ناموس ساتنه کې ډیر سخت چلند
 دودلري. خو کور. چې دا مغرور. کوچي یوځل پاس هم نه
 کوری. . . لکه نود کاکه شیر زړه ته لوږی چې
 لښته نده. . . څنگه کېدای شي چې هغه لږ تر لږه په
 یوځل تش کتلو د هغه ستر پا و و ته دمه ورز کړي ،
 نو لښته نده. . . تردامنه ورو، ورو د کوچیانو قانله

او کوچ ترل کيږي. نورې کوچې ښځې د اوږو پسې هم
نه رالهي او شيبه پس کوچ سر نيسي او روا نهږي. کوچ
په هڅې لارې روا نهږي چې تر خوايي کاکه هور خپل
آس درولي دي او پخپله ورته په يوې پښتې باندې په
خاورو ناست دي او چې کله هم د کوچه چيانو د قافلي
زياته برخه تير يږي، دواړې له لارې د کاکه هور
يوې دنگې خونري کوچي ته پام کيږي، چې د خپلو
اوبيا نوږې پېښولي خو چې هر قدم هرنځ ږدي، نو لکه
دا چې سخت بې ځه شي ته زړه ختمی او پر پشانده وي پام
ډير عزيز څوک ترې پاته کيږي، پېواره پې واره هسې لکه
لښته پلو نهولې تر شاشا کوري. کوره چې د کوچي په څه
ته داسې زړه ختمی وي. !؟ ښا يې هم لښته وي...
چې د خپلې سينې په ايوني پسې، په کاکه هور پسې چې
دادی دلته پېښو خيال نوا ونه صبر يږي نکې سينې ان
دلته رالا لهند، کړيږي، داسې ختمی ږي او پې واره
تر شاشا کوري. خو يوه شيبه پس هغه هم داوږد کوچ
د ښځير د يوې کړي په توگه دنورو ترمنځ د کاکه شير
له سترگو پنا کيږي، او کوچ له نژدې سوهو څخه اوږي.

داوړی تود موسم دی ، تود وڅه دوسره زیاته ده
 چې نه یوازې په ورځ کې د چا ورتنه طاقت نشي
 راتلای ، بلکه افه شپه کې هم داسې نایل ووتف باد
 دی چې نفس ترې په سینه کې بیرته بهر ته وهل
 کېږي زیا تره خلك له کوټو څخه بهر پرېا موږ
 مو پواو دالانولو ، کېو پده کېږي ، خوڅه کسان چې
 په کوټو کې پریوولې ، نو هم هر ویر وکړي گانې
 دروازي او روښندانونه خلاص پریري .

او کاکه غازی چې عادت لري که هرڅو مړه
 گرمی هم وي په کوټه کې دننه پریوولې ، د خپلې
 بالاخانې کوټې دروازې او کړکې گانې یې ټولې
 خلاصې کړيدي ، بیا هم د خپلې بسترې د پاسه پروت او
 یوځادر یې په ځان راغولې دی ، خو دا دېرې
 مودې وشوې چې نور خوب دکاکه شیرله سترگو تېښتلی
 دی . پخپل د خوب ځای کې اړخ په اړخ اوږی ، کله په یوه
 چرت کې ژانگې او کله یې هم پله اندېښنه وپوي . خوڅه ده

سپوږ سی په شپو لکه دا نن شهه چې ده ، عجبته خوږه
او په زړه پورې مشغو لتیا پیدا شوی ، هسې چې
اورېدې شپې د سپوږمۍ سپوږمۍ تیکلې ته په بحر بحر کوری
نوهسې د لښتې گرد مخ او سپینه غوره د بلنده سپوږمۍ
پر مخ و رته تجسم سوسی ، نوله هغې سره درازو نماز
خبرې او برکې کوی . کله هم را پاموړی ، چلم وهی او
شنې تورې لوخړې پې له خولې راخیژی ، لکه چې
دده په زړه کې کوم بل شانې زور و راوړ لمبې وهی
او شنه در دونه او تورې لوخړې پې هغه له خولې
راوړی .

نن شپه هم د کاکه شیر دوه سترگې هغې سپوږمۍ او
د غوړ لښې شپې سپوږمۍ ته پاته دی ، چې د نو دغا زگو او
بناخونوله منځه پې په ډیرې سختۍ د کاکه شیر تر سترگو
مخان ته لاره ایستې ده ، کاکه شیر ته هسې ټنګار ی چې
هو لښته ورته مخامخ ولاړه ده او دغا زگو او پانزو د پلوه
هو و هغه ته کوری ، کاکه شیر له مخانه سره په همدې
خیالو زوکې د وې چې ناڅاپه د لوږوږ خبر په خبر
خه خبر او ری له خپله مخا په نوم خوزه کیری او له کړکۍ

څخه انگریزه کوری، چې وینی کوم غله د هغه د کور
زیات مالونه په خپل غوړېدلي غادر کې سره کوته کړی
چې ویې تړی. د کاکه شیر غله ته مخته غوسه راځی، چې د
هغه د خيالو نودنیاګی یې ورته کړه. وده کړېده. خدا زده
چې په زړه کې څه و رگرځی چې پخپلوا عصا وکنتر ول
له لاسه و ر کوی خپله پېش قبضه را اخلی او په
غله د پېش قبضې په و اړونو سره حمله کوی او چې څو
هغه مخ را اړوی نودوه درې چې وراچوی، چې پدې کې
ناڅاپه د غله له خولې دا ناز و خپړی چې :

- آخ ظالمه ! . . . واده دې راته نیمه خوا کړ

ناوې دې راته کونله کړه ! !

پدې خبرې کاکه شیر تکان خوری او دهغه له وهلو
لاس نیسی، غل چې له تپونو څخه یې لیکه لیکه و ښی
را بهیږی، له دواړو متو یې نیسی او ورته وایی :

- څه شی ؟ ناوې مې دې کونله کړه ! ؟

غل چې پکار یې یوساده کوچی دی، په پښو یې سستی
راځی، رښه دی . . . او په نهولی سا کاکه شهرته
وايي :

هو! مادهمې له پاره غلا کوله، چې دخپل واده
 خرڅ سرخ پوره کړم، دخپل واده نیمایي سر داسې هم کړې
 خو ظالم خسر مې نو هم غواړي او واده مې مخه وي، نو
 دادی چې بله چاره راما ندې حصره شوه او څنگه چې
 اوریدلی مې و چې ته ډېر دنیا دا ره شتمن او معتبره
 زړه گریې نومستا غلا ته مې ملا و تړله... خوزما تولاې
 هیلمې او ارما نونه دې دادی راته نیمه خرا کړل...
 ودې و ژلم!!

د کوچي غله پدې خبرو کا که غازی ته سیخته پشیمانی
 ورځی او د محانه سره وایی: غوسه بلو شول چې هغه مې په چرو
 ووايه... پنايي هغه ته پدريښتیا هم بله چاره نه ورتله.
 نو کوچی ته په غږ او زاریو شروع کوی او هغه د محانه
 سره خپلې مهمانغا نې ته بیایي، هلمته ژرلته دودورته
 کوی او دهغه په تېو نو باندي یې ږدي او په پټو هغه
 سره تړی. خو دومره یې زړه ډاډه کیدای چې کوچی
 په چرې کاری ندی لگیدلی، پنا یې چې پته شي، نو
 ورته وایی:

کاشکی چې ماته دې له غلا کو لو ډرته و پلي

واي . . . کاهکي در باندي خبر واي ، چور ته مې
دا مې کول ، خو راشه او من هم خداي لوي دي
په به شي !

له دې خبرو پس کاهکي شير د مستي پکته کوي
خپلې کو تې ته غي اوله يوې غمې وړې کڅوړې سره
چې پيسې پکې شرنګيري بيرته راځي ، غم د کو چي
تر مخې ددي او ورته وايي :

- خور دي وروړه ! تابه خداي به کړي ، ژر به
په شي ، خوز مادا اوس ټول شته همدا زرکابلي روڼي
دي چې دادي نيمه مې يې تاته راوړي ، نو دادرواځله
او خپل واده پرې جوړ کړه !!

د پيسو په ليدلو او په تيره بيا د کاهکي غاړي ددي
نه تهر کيدو نکي چاند به کتلو سره د کوچني خو ان
سترگې له دېري اريانته غټې غټې له کاسو راوځي .
بيا نو هسې په وينولې لي راها شيدي ، کاهکي شير په
غيره کې نيسي او سترگې او بېره بېره يې پکلو وي او
سانولي ورته وايي :

- بېره وروړه ! که زه پښتون نارينه دم ، نو ستا

دا لو په مېړانه او سرسته په تر خپل مړ که هیر .
 نه کړم یوازې دو مړه چې هله کوم که خدای روغ
 کړم نو واده ته به مې ضرور راځی ... هرومرو !!
 کاکه شیر د سچور کوچی دا بلنه منی او ایاهسی
 چې خپل چلم را اخلی تازه کوی یې او غو دوده یې
 ځکوی ، نو یې په زړه کې غورگرځی او کوچی ته وایی :
 - خو گوړه ورور ! دا کوچی سلو خان خوبه نه پېژنی ؟
 ددې نامه په او ریدو سره کوچی په اړ پانتیا سره
 یو وار بیا کاکه شیر ته پر ندې او غټې غټې کوری او
 شیهه پس ورته وایی :

- داد تره خهلو سلو خان خوبه نه یادوی . . . ځې
 داد باد آسمان غونډی تر خوا یې مېنې دی ؟
 او کاکه شیر هم ورته په دې ډولې خوښی او اړخه
 حیرانتیا سره سرخو زوی :

- هو! همداسه سلو خان درته یادوم ، لکه چې پېژنې یې ؟
 کوچی سرخو زوی او په دې درد او خواشینۍ سره
 کاکه شیر ته وایی :

پ سلو خان دې خدای په کپله نه مړ وی ! هم هغه

خدای خوار کړی زما خسرو دی کته چې داهسې ناد و دو
کواو ته یې مجبوره کړی هم که نه نوزه د خدای ساده
کوچې چیر ته او غلاچیر ته ؟ ؟

ددی خبرو په اور بد و کا که شیر خه- نوی هیجان
پرمخه اخلی، رگ رگه یې په رپیدو زانجی او سره خوله یې
دشا پر تختې را ماتېږی . داسې احساس کوی چې
کوا کی هډونه یې در نېری بیا هم چلم ته لاس
اچوی او هسې چې او و دې شیبې پر له پسې
چلم شکوی او توخپړی ، نو دا خبره یې زړه ته در یږی
چې آخر هم دسې ، او کوچې لښته هم خدای ددې کوچې
لا یقه کړه ها؟ بیا دحافظه سره سوچ کوی چې که دلښتې
واده ته ولارشی نو بیا یې وکړای شی لښته وورو ستی
نخل له بهاره وویښی کا که شیر کوچې پرې ناسی چې یوه شیبه آرام
وکړی ، خو خپله تر ملا آذانه پورې وښ کینی ، داسې
کومان دوی چې ژوند اور وزگار له هغه سره سختې
توکې او غږې راخستې دی .

سپا د لمر له راتو دیدو سره سم کوچې هم راهاشی

او له ما نه شیر سره سبا لری کړی ، شیر دهنه پر تپونو
 با ندې په کور کې موجود ملهم رڼی او هر تپ یې
 ول یول سره تری په وینولرلی جامې ترې وپاسی او خپلې
 یوه جوړه پایسته جامې و ، کوی چې وایې غونډی . او کله
 چې له کو چې سره له کړېدو پس داد په داکوی چې هغه
 تلمی شی ، نوایا هم ترې غږخوار دی ، پر سر او مخ یې
 شکلووی او رخصتوی یی او پخپله په دېرې تلو سې دهنې
 ورځې دراتلو په انتظار با ته کېږی چې کوچی خوان دی
 خپل واده تدور وغواړی .

* * *

* * *

د کوچانو واده ، د هغوی دود دستور ، هر څه
 کا که شیر ته به زړه پورې خو په دغه نا آشنا ښکاری ، هغه
 همدغو شیبې ښځې په واده کې دېرځې اخستو له پاره
 را رسیدلی او دادی دهنه کوچی له مشر ورور سره په
 یوې دولې اولړورې کېږدی کې چې دهنې په ښځه یې پرې
 پورته کړی ، ناست دی .

دوه دری لخوا نا هو رته او په دودې راوړی ، او چام
 او تنه ها کو ورته هرا بروی ، کوچی زوم هم چی نوې جامې

بې پرځان او بېکلي پکړی بې تړلی ده، هره کړی بې یو وار
 د کاکه شېر کېږدی ته دهغه د در ناوی له پاره وړغی
 او دهنه عزت او خدمت کوو. ناکه شیر بې دهنه دې له پاره
 په بومې او کوچنۍ کېږدی کې کونولی چې د پاری سلجه
 قدر ته ورسېدلی شی. پداسې حال کې چې نور سړیان
 اوسلما نه زباتره له کېږ د یو بهر او یو غهم په نور و
 کېږ د یو کې سره ولځای ناست دی.

ساو کاکا نا هم چې دنور و سون دېر وسره په یوې
 لوبې کېږدی بې ناست وی، له اصله د پاری سلجه
 په راتلو خبرېږی هم نه. خو پدې شوبه بې غوکې خبردی
 چې دهغه په زړه څه گرځی او څه پرې تېرېږی، کاکه شېر
 په دې ازده پېښه کېږدی چې آبا هغه په ناوې اېسته ولیدلای
 شی؟ او که نه د دې وورستی دینار مان به یې هم په زړه
 پاته شی. یوه شوبه چې د کوچی مشر ورور د څه کار له
 پاره بځی، نو کاکه شېر هم خپل چام تا ټو کوی او هغه
 کوی هسې چې چام څکوی د کوچیانو دواډه په نندارې
 سره شوبه خپل پام غلط کړی. هلمه وړاندې ډولون -

در سپیری او کو چی لمو ټوان پداسې حال کې چې خپلې
 ملا وې یې تېر لې او رنگارنگ د ستما لونه
 په لاس کې لري ، په خور او جوش او مستی
 سره اتن کوی . هغې بلې خوا د یګی باندي دی ، له
 نغریو څخه غییر غییر لوی کی خپری او د اخر روسته
 پارونکی بوی خبر وی . په دې بلې خوا هم د کو -
 چانو د لښخو د چمبې وهلو سندرو او بدلو خوندوري
 انګازې په مزي مري سره غوږ ونوته نوازش ور نوي .
 مشرانو مېلمنو ته یې لوی لوی تفریو نه له کور د یو
 بهر او اړکړی او رنگارنگ لېږمې یې د هغوی د ناستی
 له پاره غوړولی دی . ګڼ شمیر نور سپین پیری او مشران
 هم په مخامخ دوو نورو لویو لویو کیږد بو کې سره
 راټول شوی او یو شپږ تکره محامی لمو ټوان د مشرانو
 او مېلمنو چوپړ کوی . کاکه شپږ ته د اهر څه هر څه
 نوی ښکاري ، هغه کله هم بخوا د کوچیانو واده نه و
 لیدلی او ځکه نه هر څه ورته جالبه او په زړه پورې اېسي .
 پدې کې که کوری چې دوه تنه کوچیانې ښځې راځي
 او له یوه سپین پیری سره له څه وېلو پس بیرته ځي . کوره

چې د دوی را تنګ څنگه یو ځل بیا کا که شیر ته لږ نه
وړ یا دوی او یو ځل بیا دده غې د وړو نکی بدلتا زه درد
د شیر په زړه منګول لکوی . او چې کا که شیر له پیره درده
بیا هم چلېم را اخیلی تازه کوی او لکوی بې ، موسم ورسره
کوچې زوم دهنه څخه راځي او هسې چې میخا مخ ورته
د دو و پښو په سر کېږي ، په یو ډول عذر سره وایي :
سړو کېه ! موږ خو په دې واده کې دا خپل کوچیا نی دودونه
کوو کنه ... چې ستا زړه تنګ نشي . . . به دې لمر
پر یو تو کې سوږدود لرو چې زوم له تو او نارینه وو
سره به زما تو نو کرځوو . . . سناڅې څنگه طبعه وی . . . او
که نه ځې هم خوښه دې خپله ، زه وایم څې سترې نشي
زه به چا ته ووايم څې ستا د پاره دلته پاتې شی .
خو کا که شیر چې فکر کوی په تن څه چې آن په
زړه ستوما نه دی ، نو د کوچي عذر کوی چې تاسې لارشی
بس چې دا چلېم را ته ایښی وی . . . زه نور هیڅ هم نه
غواړم ستا سوږ دې زیارت قبول شی .
کوچې زوم هم ترې اجازت غواړي ، باغیږی او ځي . لږه به ورو
سته کا که شیر کوری چې ټول نارینه کوچیان د زوم په پدړه

چې پر یو رنگا رنگه توکو ، د سمالونو او څو نډو
 یا نډې په ټکلی څوی آس - پوردي ، د زيارت په لور
 خوزېږي ، خويږه ډوډه لس پنځلس کلن ملکان د کا که شیر
 خدمت نه کماری . . . هغوی کا که شیر ته داو داسه له
 پاره اوږه راوړي ، کا که شیر اودس کولو ته وځي ، شاوخوا
 په نورو کېږدېو کې د کوچیانو پخوست شور مېشوردي .
 خو که کا که شیر پټ او ټنکاره هرڅو سترگې اچوي
 مگر لښته ، ناوې لښته ، چې دادی دخپل پټ کور ته
 روانه ده ، نه موس ، په کېږدي کې له انا نځه له ادا
 کولو پس پوځلمی ورته خوږې او ږوږې مېږدي راوړي .
 خو هغه یې لاد کا که شیر منځې ته نه وی ا بښې چې
 کومه ښځه هلک ته نارې کوي ، لملمی ورځي او په منډه بهر ته
 راځي او کا که شیر ته وایي :

- دلته د زوم څه شی هیر شوی دی ، ته که نه زه
 به په یوه منډه هغه ورور سوم او ژر به بیرته راشم او
 کا که شیر هم دا وروره منځې چې ښه ده ، لا رښه .
 او چې سم دادوه تنه لملمی هم دنا زینه ووېسي په منډو منډو
 روانېږي ، له پخوا له کوچیو پخوا سره د کا که شیر پوازي

په تښت کېدل ، هغه ته یوه بله اوږده عجیبه هان ویره او
 اندېښنه راپید کوي . مکړه کوچیان غوږد کسان ونه کړي ؟
 خو پخوانې بډې داده کوڅې چې نه هر ویر ویر غوږتند نارینه
 غوږه وی ...

لمر همدا شته پیښه مخکې د غرونو د لږ بوشاته پر یو تلی
 خو هو الارو پښانه ده ، په زړه پورې وېسې او نرې باد
 د دښتوله خوا په کور دیولگ پورې ، دا وار نا ته شرد دي
 نوي اند پښتې په بدر که چلیم تازه کوي او شکوي یې .
 خو ناڅاپه په بهرې حیرانۍ او ان یوډول ویرې سره کوری
 چې د کیږدی د شا پېښکی پورته کیږي او یوه کوچنۍ غنډه
 چې په یوه لوی تیکری کې یې پخوانې غار لۍ وی ، غلې د کا که
 شیر کېږ دیږ ته ننه ولځي . د کیږدی د پېښکه بهر ته پښکته
 کوی او هسې چې هغه کوی په پخوانې د کا که شیر تر شا ته
 کړی ورو په هغه غږ کوي :

- زر گره لښته یم !.. ته د لته له کومه شوی ، ته

خدا ای له کومې د لته راوستی ها ؟ ما خو په تابه ش پیدا یدم
 هسې د پیر با با نذر په غاړه اخستی و خو داد یې پیر با با سې

سوال ومانه .. : ا و ته يې پخپله - اته راوستلى ... د پير -
 باهاد ناسه نه يې کړ بان کړى
 خو کا که شهر دلېتې په دې ناپېره را تلو او ناڅاپي ليدو
 دا وسې او خطا کيږي چې هله ونفس يې په کو گل کې
 بند يږي .

- لښتې ته دلته څه کوى ؟ له دې ځايه لاړه شه ! ...
 سبا خو واده دى ... خداى دې ښه کړي ... مبارک دې
 شه ، خودر څه چې څو کدې دلته ونه وينى ...
 خو لښته يو ډول ما تېولې او وېر يدلې پلو له مخې لري
 کوى ، دمخ بنگرې يې ان دکا که شير زړه روښا نوى اوله
 دې سره وايي . :

نه زړگړه او اده . خوزا دمشرى خور دى ، که زه
 ښاوي وای توچير ته داسې تر تارا تلى شوم ... خو کوره
 زرگړه ! اوس چې بس له سودو سودو خداى ژوندى په لاس
 را کړى ... نو نور دې نه خوشې کوم . نه دې پرېږدم ...
 ما ننگه در ته را وړې زرگړه !!

دلېتې په خبر وله تلوو غمونو او اند پښوسو سره
 دکا که شهر په زړه کې يو نوى قوت او نا بللې خوښى

را غور پیری، خونه پوه پیری چې لېنټه غم غواړي؟ مگر لېنټه لکه
 دا چې ډیره تلوسه او ویره لري نو کاکه شیر ته وایی :
 - گوره زر گره! تمه یې ډیر خوښیږي، خود ادي اوس
 چې تر تا پورې غلام اود پښتو او پښتونکي سې پر غاړه اخستی
 اوله تاسره خم... نو نور وخبه تیره، دادوه هملکان
 هم ما په خوشې بهانې په نارینه وو پسې ولېږل. نورا پاڅه
 چې خو! ښځې! نوې نه را تا و دی اوز او ستا مځه څوک نشی
 نولای... خو چې څوک خبر نه شی.

اودلته دی چې شیر پخپل ټول ژوند کې له ډیر سخت
 او ډیر خطري امتحان، د لېنټې د مینې له ډیر سخت آزمېښت
 سره مخامخ کېږي، آیا د پښتونوالی غایت وکړي؟
 آیا په ننگ او پټ پلې وگرځي، آیا دود او دستور په نظر
 کې ونه نیسي او له نه دا ټول پوې خرا بهرینه دی اود دې
 سر غړاندي ښایي ډیر د ټیکری او پلوهیلې ته وگوزي او هغه
 پرمخای کېږي، دهغې کوچې پیغلې هیله چې په همدې کړي
 کې یې په ډیره میرانه خپل سر بهر کاکه شیر اېښی دی او
 هر څه یې پرمخان منلی دی، خو لوی خطر و نه اودرنه
 رسوایی دواړه ډیر نژدې ویني، لېنټه بیا هم په ډیرې

تلمیعی او تلواری سره ورته کلامیږي :

- ژر کره! زه به دې پلواو ته بکري درته راغلې او در با ندې
درېدلې يم... نو که ته مې په سمدان یريږدی... ولې دې
خپل دی، ته پوهیږې اوس چې تر تارا غلام زواو به له ورځه
واوځتي او که غولک پدې خبرې پوه شي، نو بې ددې هم دانه
اوسه بې ژوندی به سې پرې نه ږدی خو ما سر که هم ستا د پاره
منلی دی...

کاکه شيرته د ژوند پوره حساسه او هر بکري و نکي
شبهه تر منځ کیږي، دی با پد همد لته د ننگه، پت
رسوایی، ژوند او سر که فیصله و کړي. خو هسې چې لښته
لاهم ور ته کلکه وي، نو هغه هغه شپه سر ښکته اچوي او
داسې گنې لکه چې چاغرو نه غزو نه پیتي دهغه پدا وړ وایښی وی
او پدې کې خپله وروستی فیصله کوي، نو لښته ته وایي
چې د آس تر خواځان و رسوي او پخپله هم ولاریږي او خپل
آس هغه ورځی او په دې پرې او پرې پښه اړوي. کوچي

ښځې فکر کوي چې ښاري موله هغی، خو کاکه شیر لږې ته
 لاس ور غزوي، لږته هم په خپل ټول ژوند کې د اوسېږي لږ
 له پرده خپل لاس د کاکه شیر په لاس کې اوهغه له لاسه نه سي
 او پر آس ور پواته ر کيږي کاکه شیر آس مچونوي، خو تر
 هر چا ښځې شوقه ما شو مان هغوی ويني او شور بکت او
 ناري سوري جوړوي :

- هلي چې لږته موله سره لاره... هلي هلي چې ولاړل...
 خو کاکه شیر لکه دا چې يو لږ بهاد نوي ژوندانه تازه
 مایې په غرو کې چلیدلې وي، نو آس ته پونډه و ر کوي او
 پداسې حال کې چې د کوچي وښځو همت شور، چيغې او ناري
 فضا پر سر اخلي د کاکه شیر خیالي آس هم لکه باد سم الوزي
 او هغوی په دیرې چټکي له هغې سیمې څخه پورې باسي

ماښام نژدې او تورې خړې هرې خوا وزرونه غور ولې.
 خولاندېره شپه نه وی تیره، چې هغوی په همدې توری خړې
 کېد کوچيو څخوله سترگو و رکړی. لکه چې هغوی
 په همدې خړې تیارې کې حل شوی وی ته به وایی چې لکه
 د لیلې او مچنون، غیر ستوری شول او آسمان ته وختل او
 یا هم ځمکې هغوی ته خوله اړته سینه پرانسته او هغوی
 یې خپل کوگل ته تیر کړل او بیا نو که هر شومره او هرې خوا
 دهغوی پسې لټه وشوه، هېچا هم دهغوی درک ونشولگول او
 د اهان کا که شیر او لښته د تل له پاره په همدې توري
 خړې کې تری تم شول. ډیر کلونه دهغوی کیسې خوله
 په خوله گرځیدې، ترڅو چې هغه هم د کا که غازی له
 ټولو مېړانو او هیوانو د پالو نکو کار نامو سره یوځای
 دخلکو، هرې شوی، د زما نو گردا و خاور و هغه یوځای
 وپوښلې او دخلکو له اذها نواو افکار و څخه یې بلکل
 پاکې کړی. (های)

سمون لیک

له هغې هڅې سره سره چې په دې اثر کې له طباعتی تیر و تنو څخه
 د منځنۍ وی له پاره وشوې، د سانو تاپ د څانګې د حروفو
 د زړښت او خرابوالی له امله بیا هم یو لږ تېروتنې شوې،
 چې له ګلو لوستونکو څخه په ډیرې مننې هیله لرو،
 هغه د اثر له لوستلو مخکې جوړې او اصلاح کړي.

سم	-	فا سم	-	کرښه	-	مخ
مقا بلې	-	مقی ابل	-	۱۸	-	۶
خیالی	-	خیال	-	۱۷	-	۸
کا که	-	کسه	-	۱۸	-	۱۰
بی خوی	-	بې دوی	-	۱	-	۱۲
مخرا بات	-	مخرات	-	۱	-	۱۳
قلمی	-	قلمی	-	۳	-	۲۹
هوسی	-	هو ی	-	۶	-	۳۴

(الف)

منڍ	-	ڪرنبه	-	نام	-	م
۵۳	-	۱۵	-	دشیر	-	دشیر
۲۹	-	۸	-	امیري	-	دامیر
۶۰	-	۱۰	-	خاوری	-	خاوری دي
۷۵	-	۴	-	لبنه	-	لبنه
۸۳	-	۱۲	-	پاڇيه و	-	پاڇيه و
۸۷	-	۹	-	له اسماء هم	-	له اسماء
۹۳	-	۹	-	نڀي	-	ونڀي
۹۶	-	۱۱	-	ڪڙي	-	ڪڙي
۹۶	-	۱۵	-	هم مڀي	-	مڀي هم
۹۷	-	۳	-	گ	-	رگ
۹۸	-	۶	-	ورستي	-	ورستي
۱۰۱	-	۱۸	-	قه	-	قهر
۱۰۴	-	۱	-	م	-	ملي
۱۰۵	-	۱۱	-	جلال آباد	-	جلال آباد
۱۰۸	-	۸	-	تيام	-	قيام
۱۱۳	-	۱۸	-	مينه و ڪد مينه و ڪڍي	-	مينه و ڪد مينه و ڪڍي
۱۱۷	-	۲	-	موصي	-	موصي
۱۲۳	-	۱۳	-	نه قص ر	-	نه تصور

مغ -	گرفته	- نام	سم
۱۲۶ -	۱ -	ا که شیر سره سببا ری -	کا که شیر سره سببا ناری
۱۲۷ -	۳ -	کو -	کوی
-	۷ -	وخی -	یوخی
-	۱۸ -	-	سره
۱۲۸ -	۱۵ -	وی -	نوی
۱۳۱ -	۲ -	آد پینه را پید -	اند پینه را پید
-	۱۰ -	پیشکی -	پیشکه
-	۱۷ -	پهش پید دیرج -	ستا پهش پید دیرج
۱۳۲ -	۴ -	داوسی ار خطا -	داسی وار خطا
۱۳۳ -	۴ -	پوری اهلیم -	پوری را غلام
-	۴ -	او پینو -	او پینو
-	۷ -	نوی -	ناوی
۱۳۴ -	۱۲ -	عزونه -	هروزه
۱۳۵ -	۴ -	ورپواته ر -	ورپورته

دليکوال لنډ پيژندنه

مصطفی جهاد لیکوال، شاعر
او ژورنالېست دی.

دگلو خولی په نامه دهیوادد
موسیقي دهنر مندانو لومړنۍ
تذکره (اول ټوک) اود (کوجیان
او نوی ژوند) په

نامه کتابونه یی چاپ شوي دي.

دگلو خولی (دویم ټوک) د
لنډیو ویشن، میل، پالنه په
پښتني فلکلور کې، دکار په
باب دپښتنو عامیانه پرنسیپونه
او دداستا نو او مجهو عه،
دشهر ونو او ادبي تریو
مجموعه او دلنډو دستانونو
دمخکنیو لیکوالو یو منتخب یی
هم چاپ ته تیار دی.

جهاد دلیکوالو ډیولنسی، د
ژورنالېستانو د
اتحادیې اودحقوق پوهانودپو-
لنې غړیتوب لری.

د هغه همدی رومان (د
تخت غمی) په دیار لس سوم
اته شپيته کال دلیکوالو ډیولنې
په کانکور کې لومړی جایز
گټلی ده.